~

~

~

پێنج

به درێژایی ڕێگەی گەڕانەوە پادشای گەڕ لە پێشەوە دەڕۆیشت و ڕێنوێنیی دەکردین. باران بەخوڕ دەباری و ڕووبارەکان هەستابوون و ڕێگەکان سڕردرابوونەوە، دەڕۆیشتین و تا ئەژنۆ لەقوڕدا بووین. لە سەرمادا تەزی بووین و برسێتیی برستی لێبڕیبووین، لە زۆر گوندان خەڵکیی بەردیان تێدەگرتین و ڕاویاندەناین، فرانسیسکۆسیش هاواری دەکرد:"

ئەڤین! ئەڤین! ئەڤین!" وایدەگوت و جوتیارەکان سەگیان تێبەردەداین.

فرانسیسکۆس بۆ ئەوەی دڵمبداتەوە گوتی:" ئەمە چییە لەچاو ئەو ئازارانەی کەدەبێ بۆ مەسیح بچێژرێن، ئەمە لەچاو ئەوەدا وەکی گەمەی منالآن وەهایە! پادشا گەڕەکە بێنەوە یادی خۆت!"

شەوێکیان کە تەواوێك شەکەتبووین و لەتاو سەرماو برسێتیی و تەڕیی کە دزەی کردبووە نێو ئێسکەکانیشمانەوە، خەبەرمانبۆوە، لە دوورەوە ڕوناکیی دەیرێکمان بینی، بەپەلە بەرەو ئەوێ چووین تا بەڵکو قەشەکان بەزەییان پێماندابێتەوەو ڕێگەمان بدەن بچینە ژوورەوە، ڕەنگبێ لەوێش تیکە نانێکمان بدەنێ و لای ئاگری پیرۆزەوە دانیشین و گەرمان بێتەوە. خودا بە لێزمە بارانی دەباراند، دونیا وەکی قیر ڕەشدەچۆوە، دەکەوتینە چاڵەوەو دەهاتینەوە دەرەوەو پاشان دەکەوتینەوە ڕاکردن. من جنێوم بەباران و تاریکیی و سەرما دەدا، بەڵام فرانسیسکۆس گۆرانیی دادەناو ئەوجا دەیچڕی.

خودایە ئەمە چ موجیزەیەکە

باڵەکان لە قوڕدان

خودا بە حەواوەیە

خودایە، کاتێك کرمەکان بیر لە تۆ دەکەنەوە

چتاقیان دەبنە پەپوولە!

خۆشحاڵانە باوەشیدەکردەوەو هەواو بارانی لەئامێز دەگرت، کاتێ پای دادەناو دەکەوتە چاڵێکەوە، دەیگوت: " قوڕ خوشکمە، با یش برام!"

بۆ ساتێك ڕاوەستاو چاوەڕێی کرد بیگەمێ، من هەمدیس کەوتبوومە چاڵێکەوەو هاتبوومە دەرەوەو دەشەلیم.

گوتی:" برا لیۆن، هەر ئەلعان گۆرانییەکم دانا، حەزدەکەیت بیبیستیت؟"

بە توڕەیی وەڵامیمدایەوە: " برا فرانسیسکۆس، ئێستا لە کوێ تاقەتی ئەوەمان هەیە گوێ لە گۆرانیی ڕادێرین؟"

- " گەر ئێستا گۆرانیی نەڵێین برا لیۆن، ئەدی کەنگێ دەبێ بیڵێین؟ گوێڕادێرە! ئەوەڵێن ئاژەڵێکی بچکۆلانە کە لەبەر دەروازەی بەهەشتا ڕاوەستا تا بچێتە ژوورەوە هێلکەشەیتانۆکە بوو، پیترۆس دانەوێوەو گۆچانەکەی پێدا هێنا، پێیگوت:(ئەرێ ئەوە هێلکە شەیتانۆکەی بچکۆلانە لێرە بە دوای چیدا دەگەڕێی؟) هێلکە شەیتانۆکە وەڵامیدایەوە:(بە دوای نەمرییدا!) پێیگوت:(نەمرییت بۆچییە؟) هێلکە شەیتانۆکە وەڵامیدایەوە:(پێمەکەنە، چما منیش مەخلوقی خودا نیم؟ چما منیش وەکی میخاییل فریشتەیەکی خودا نیم؟ من هێلکە شەیتانۆکەیەکی فریشتەم!) پێترۆس لێیپرسی: (گەر وایە ئەی باڵە ئاڵتونییەکانت کوان؟ ئەی کوانێ پێڵاوە پادشاییە سوورەکانت؟ کوا شمشێرە بریقەدارەکەت؟) هێلکەشەیتانۆکە وەڵامیدایەوە:(ئەوەتان لە ناخمدا، نوستوون و چاوەڕێ دەکەن!) پێترۆس پرسی:(چاوەڕێی چ دەکەن؟) هێلکە شەیتانۆکە وەڵامیدایەوە: (چاوەڕێی ساتەوەختی مەزن!) پێترۆس گوتی: (کام ساتەوەختی مەزن؟) هێلکە شەیتانۆکە

گوتی :(ئا ئەم ساتەوەختە!) هێلکە شەیتانۆکەکە وایگوت و وەك بلێی باڵی لیّ ڕووابیّ، قەڵەمبازێکی داو چووە بە هەشتەوە."

فرانسیسکۆس بەپێکەنینەوە لێی پرسیم:" تێگەیشتیت؟ ئێمە هێلکە شەیتانۆکەین برا لیۆن، لە ناوەوەمانرا باڵ و شمشێر هەیە، گەر بمانەویّ بچینە بەهەشت، ئەوا دەبیّ بازێك بدەین. وەرە برای جمکم، وەرە و بازەکە بدە!"

دەستی گرتم و بەپەلە کەوتینەوە ڕۆیشتن، بەڵام دوای ساتێك بە هەناسەبڕکێوە ڕاوەستا.

- " برا لیۆن، بەئارامیی گویّ بۆ ئەوە ڕادێرە کە پێتی دەڵێم، گوێت تیژکەوە. گوێت لێیە؟ من وا هەستدەکەم تۆ زۆر بەم تەرزە ژیانەمان خۆشحاڵ نەبیت، خەمباریت و پێدەچیّ ئەم ژیانەت پیّ دژوار بیّ!"

- " نا برا فرانسیسکۆس، من بۆ ئەوە خەمبار نیم، بەڵام ئاخر ئێمە بونیامین، تۆ ئەوە لەبیردەکەیت کە ئێمە بونیامین، بەڵام من ئەوە لەبیرناکەم، ئەوە هەموو شتێك بوو."

- " برا لیۆن دەزانیت باڵاترین بەختەوەریی چییە؟ "

وەلاّمیمنەدایەوە، هەڵبەت دەمزانی بالاّترین بەختەوەریی چییە، بالاّترین بەختەوەریی ئەوەبوو بگەینە ئەو دەیرەو بەزەییان پێماندابێتەوەو دەرگاکەمان لێبکەنەوە، بالاّترین بەختەوەریی ئەوەبوو ئاگردانەکەمان بۆ داگیرسێنن، چوارمشقی لەبەریدا دانیشین، ژەمێك خواردنی خۆش و گەرمان بۆ ئامادەکەن و لە ژێر زەمینی پەرستگەکەوە یەك بوتڵی گەورە شەرابی کۆنمان بۆ بێنن! بەلاّم چۆن دەکرا ئەم شتە ئاقلاّنانەیە بە فرانسیسکۆس بگوترێ! ئەڤینی ئەو بۆ خودا وایلێکردبوو چاو لەویستەکانی ئینسان بپۆشێ، بۆ ئەو برسێتیی نان و تینوێتیی ئاوو شەراب بوو، ئیدی چۆناوچۆنیی دەیتوانی لەبرسێتیی و تینوێتیی بگا؟ بۆیە منیش وەلاّمیمنەدایەوەو قوڕو قەپم لێکرد.

- " برا لیۆن، بە باشیی ئەمەت لە بیر بێت کە پێتیدەڵێم، گەر ئێمە بە تەقواترین کەس و خۆشەویستترین مەخلوقی خوداش بین لەسەر ئەرز، ئەوا بە دڵنیاییەوە ئەوە بەختەوەریی بالاّ نییە!"

له تاریکییدا بەردەوامبووین لەڕۆیشتن، فرانسیسکۆس هەمدیس ڕاوەستایەوە.

لەبەر ئەوەی نەیدەتوانی لە تاریکییەکەدا جیامکاتەوە، بە دەنگێکی بەرز گوتی :

- " برا لیۆن، برا لیۆن تەنانەت گەر ڕۆشنایی ببەینەوە بۆ چاوانی کوێرەکان و ڕۆحگەلی شەڕانگێز لەمرۆڤەکان دەرکێشین و مردووان زیندووکەینەوە، ئەوەی پێتیدەڵێم باش بیهێنەرەوە بیری خۆت، تەنانەت گەر ئەوانەش بکەین، بە دڵنیاییەوە ئەوە بەختەوەریی باڵا نییە!"

من بێدەنگبووم، ئاخر چۆن دەکرا بونیام لەگەڵ پیاوێکی قەدیسدا بکەوێتە جەدەلەوە؟ لەگەڵ ڕۆحە شەڕەنگێزەکاندا دەکرێ، بەڵام لەگەڵ پیاوێکی قەدیسدا ناکرێ، لەبەر ئەوە بێدەنگبووم.

دەچووینە پێش و قاچمان لەبەردو لەو پەلکی درەختانە هەڵدەنگوت کە باران شکاندبوونییەوە. فرانسیسکۆس هەمدیس ڕاوەستایەوە.

- " برا لیۆن، گەر تەنانەت بتوانین بە زوبانی هەموو ئینسان و فریشتەکان بدوێین، گەر بتوانین بەقسەکانی خودا وەعز بدەین و هەموو کافران بکەینە مەسیحیی، برا لیۆن شتێکت پێدەڵێم لەبیری نەکەیت، بە دڵنیاییەوە ئەوەش بەختەوەریی باڵا نییە!"

ئیتر حەوسەڵەم نەما. ئاخر من برسیی بووم و لەسەرمادا تەزیی بووم، قاچم دەییێشا، بە بێزارییەوە گوتم: " باشە پێمبڵێ بەختەوەریی باڵا چییە؟"

فرانسیسکۆس هەنگاوەکانی خێراترکردو وەڵامیدامەوە: "دوایی دەیبینیت!"

ئیتر ئێمە ئەلعان گەیشتبووینە دەیرەکە، دەرگاکەی داخرابوو، بەڵام هێشتا لە هۆدەکاندا چرا هەڵکرابوو. فرانسیسکۆس لەزەنگە چکۆڵەکەیدا، من لەبەرئەوەی تەزیی بووم، دەسوبرد خۆم خزاندە لای سوچێکی دەرگاکەوە.

گوێمان هەڵخستبوو چاوەڕێ بووین تا بزانین چما دەرکەوانەکە دێت دەرگاکەمان لێبکاتەوە یان نا؟ من هەنووکە شەرمدەکەم کە ئەوە دەڵێم، بەڵام کاتێك مرۆڤ دگان

به گوناهێکدا دەنێ، ئیتر ئەو گوناهە دەسڕدرێتەوەو بەگوناه ناژمێردرێ، من لەناوەوەمڕا نەفرەتم لەو چارەنووسە دەکرد کە منی بەفرانسیسکۆس، بەو ئاژەڵە کێوییە ترسناکەی خوداوە بەستبۆوە. بێئەوەی بەخۆی بزانێ وەك پادشا گەڕەکەی ئۆررشەلیمی لێهاتبوو، کوتێك گۆشت و چنگێ ئێسکی لێمابۆوەو لەناوەوەشڕا تژیی بوو لە خودا. لەبەر ئەوە بوو کە ئەو ئاوهابوو، لەبەر ئەوەبوو کە هەستی بە برسێتیی و تینوێتیی و سەرما نەدەکردو ئەو بەردانەی تێیدەگیرا بەلایەوە گوڵە لیمۆ بوون و فێنکیان دەکردەوە. بەڵام من بونیام بووم، بونیامێکی ئاقڵ و داماو، من برسیی بووم و بەردەکانیشم بەلاوە هەر بەرد بوون.

لە ناوەوە دەرگایەك کرایەوەو تەپەی هەنگاوگەلێکی قورس هاتنە گوێ.

بەخۆمگوت:" ئەوە دەرکەوانەکە هات، سوپاس بۆ خودا، هەر دەبێ بەزەیی پیاماندا بێتەوە!"

دەنگێك بە تووڕەیی گوتی: " ئێوە کێن کە بەم ناوەختە هاتوون؟"

فرانسیسکۆس بەمیهرەبانیی وەڵامیدایەوە:" ئێمە دوو خزمەتکاری هاکەزایی مەسیحین، برسین و سەرمامانەو ئێستایش بەم شەوە، لەم پەرستگە پیرۆزەدا بەدوای پەناگەیەکدا دەگەڕێین. دەی برای دەرکەوان دەرگاکەمان لێبکەوە!"

دەنگەکە نەڕاندی:" بڕۆن بەڕێی خۆتانەوە، ئێوە خزمەتکاری مەسیحن؟ گەر وایە ئەی بۆچیی بەم ناوەختە لەم ڕێوبانانەدا دەسوڕێنەوە؟ ئێوە چەتەن کە پەلاماری خەڵکیی دەدەن و دەیانکوژن و پەرستگەکان دەسوتێنن، دەی بەڕێی خۆتانەوە بڕۆن!"

هاوارمکرد: " ئەریٰ تۆ ڕوحمت نییە برای دەرکەوان، دەتەویٰ لەسەرمادا ڕەقبینەوە؟ گەر باوەڕت بەمەسیح هەیە ئەوا دەرگاکەمان لێبکەوەو کونجێکمان بدەریٰ تێیدا خۆمان لەباران بپارێزین و لەتیٰ نانیشمان بدەریٰ بیخۆین، ئێمە خەڵکانی مەسیحین و بەزەییت پیاماندا بێتەوە!"

دەنگی کێشانی گۆچانێکمان بە بەردچنی حەوشەکەدا هاتە گویٰ.

دەنگە توورەکە گوتی:" هەر ئێستا دێمە دەرەوەو بیرازێکی چاکتان دەکەم هەی فێڵبازی هیچ وپووچینە!"
دەنگەکە وایگوت و قوفڵی دەرگای حەوشە لەتەق و هوڕی کرانەوەدا بوو.

فرانسیسکۆس لای بۆ کردمەوەو گوتی: " برا لیۆن ئازابە! چ بەربەرەکانییەك مەنوێنە!"

دەرگاکە کرایەوە، قەشەیەکی زل بە تێلایەکی ئەستوورەوە هێرشی هێنا، ملی فرانسیسکۆسی گرت.

نەڕاندی:" هەی تاوانبارینە، پیاوکوژینە، هاتوون پەرستگەکە وێرانکەن؟ کەواتە دەی بخۆ! بخۆ!" وایگوت و بە تێلاکە کەوتە بیرازکردنی جەستە لاوازو باریك و بنێسەکەی فرانسیسکۆس. من شالاوم برد تا لەژێر دەستی قەشەی دەربێنم، بەلام فرانسیسکۆس دەستی ڕایەڵکردو گوتی :

- " برا لیۆن بەربەرەکانی خواستی خودا مەکە! برای دەرکەوان لێمدە، تۆ ڕزگارکەری منیت!"

دەرکەوان بە گاڵتەجاڕییەوە پێکەنی، لای بۆ من کردەوەو ملی گرتم.

- " ئێستا نۆرەی تۆیە هەی کەڵەکچیی!"

منیش دارەکەمم بەرزکردەوە تا بەرگریی لەخۆم بکەم، بەڵام فرانسیسکۆس نائومێدانە هاواریکرد :

" برا لیۆن توو ناوی مەسیح چ بەربەرەکانییەك مەنوێنە!"

بە توورەبوونەوە هاوارمکرد: " چما لێیگەڕێم بمکوژێ؟ نا، دەبێ بزانیت، منیش هەقی خۆم دەکەمەوە."

- " برا لیۆن، برا لیۆن، گەر منت خۆشدەوێ بەربەرەکانیی مەنوێنە، لێگەڕێ تا برای دەرکەوان ئەرکی خۆی بەجێبێنێ، خودا ئەرکی ئەوەی پێ سپاردووە کە لێماندا، لێگەڕێ با ئەرکەکەی سەرشانی بەجێبێنێ!"

دارەکەم لەسەر عەردەکە فڕێداو دەستم بە نیشانەی خاچ دانا.

لەکاتێکدا کە لەتوڕەییدا لێوە لەرەم پێکەوتبوو، گوتم:" لێمدە برای دەرکەوان، دەی توڕەیی خودا دامرکێنەوە!"

دەرکەوان بەقسەکانمان پێکەنی، وی بۆنی شەراب و سیری لێدەهات، ئەوجا کەوتە بیرازکردنی من، بیرازکردنێکی وەها کە گوێم لەخڕو هوڕی شکانی ئێسکەکانم بوو، فرانسیسکۆس

لەسەر ئەرزەکە لەقوڕەکەدا دانیشتبوو، قسانی لەگەڵ دەکردم و ئازایەتیی دەدامە بەر.

- " هاوار مەکە برا لیۆن، کفر مەکە، دەست بەرز مەکەرەوە، پادشای گەڕ بهێنەوە بیری خۆت، مەسیح بهێنەوە بیرت ئەو دەمەی کە لە خاچدرا، ورەت هەبێ!"

دەرکەوان لەکاری خۆی بۆوە، بەڵام بەوەشەوە هێشتا سەروو تێلایەکی تری پێداکێشاین و ئەوجا دەرگاکەی کلۆمدا.

من لەسوچێکدا کەوتم، ئازارم هەبوو، لە دڵی خۆدا جنێومدەدا، بەڵام نەمدەوێرا زار هەڵبێنمەوە. فرانسیسکۆس خۆی بۆ ئەو شوێنە کێشکرد کە منی لێکەوتبووم، بە میهرەبانییەوە دەستیگرتم و شانە کوتراوەکانی نەوازشکرد. ئەویش خزایە سوچەکەوەو ئیدی پاڵماندا بەیەکەوە تا گەرمان بێتەوە.

چرپاندی بە گوێمدا وەك ئەوەی نەیەوێ کەس گوێی لێبێ:" برا لیۆن، ئەمەیە بالاترین بەختەوەریی!"

برا فرانسیسکۆس زۆر پێی لێ هەڵبڕیوە، من ئیتر کەللەیی بووم.

بە دەنگی بەرز گوتم:" ئەمە بالاترین بەختەوەرییە؟ بمبوورە برا فرانسیسکۆس، بەلام من ئەمە ناو دەنێم بالاترین لووت بەرزیی، دڵی بونیام لاف وگەزاف لێدەدا بەوەی کە جگە لەو شتانەی حەزی لێنین، نایەوێ شادومانانە پێشوازی لە چ شتێکیتر بکا. خودا بەو دڵە دەڵێ: من خواردنم داوەپێت تا بیخۆیت، شەرابم داوەپێت تا بیخۆیتەوە، ئاگرم داوەپێت تا خۆتی پێگەرمکەیتەوە، کەچی ئەو دڵە بێشەرمە وەلامدەداتەوە: نا، نا، نامەوێ! ئاخر کەنگێ ئەو دڵە خۆبەزلزانە شێتە دەبێ بلێ، بەلێ دەمەوێ؟"

- " برا لیۆن کاتێك خودا ئامێزی خۆی دەکاتەوەو بەو دڵە دەڵێ: وەرە! ئیدی دڵ بەهەموو ئەو بابەتی شادییە چکۆڵەو نادیارانە دەڵێ: نا، نا، نا! پێتوایە بۆچیی؟ بۆ ئەوەی خۆی لێیان ڕزگارکاو یەکسەر بێتە سەر بەڵێ مەزنەکە."

-" چما ناتوانێ جگە لەو ڕێگەیە، بە ڕێگەیەکیتردا بگاتە ئەوێ؟"

- " نا، ناتوانێ، تەنها ئەو (نا) گەلەن براکەم کە ڕێگە بەرەو (بەڵێ) گەورەکە خۆشدەکەن."

- " بەڵام بۆچی خودا ئەو شتە خۆشانەی لەسەر ئەرز خولْقاندووە؟ بۆچیی ئەو خوانە بەشکۆیەی بۆ ڕازاندووینەتەوە؟"

- " بۆ ئەوەی ئیرادەمان تاقیکاتەوە برا لیۆن؟"

- " چۆناوچۆنیی بتوانم لەگەڵتدا پێکبێم برا فرانسیسکۆس؟ لێگەڕێ با بنووم، ئاخر خەو لەخودا بەڕوحمترە، خەو ڕێگەم دەدا خەون بە نانەوە ببینم!"

چاوانم لێکناو خۆم گرمۆڵە کرد. خۆشبەختانە خەونی بە بەزەیی هات و بردمی.

شەبەقیدابوو کەسێك بە پایدا کێشام، ئەوە فرانسیسکۆس بوو، خەبەرمبۆوە.

- " گوێڕادێرە برا لیۆن، وا ئەو هات!"

دەنگی دەرکەوانەکە لە حەوشەکەوە دەهات. کلیلەکان لەبەر پشتێنەکەیدا زرنگەیان دەهات، دەرگاکە کرایەوە.

لەبەر خۆوە گوتم : " سوپاس بۆ خودا، عەزابمان تەواو."

پێمداناو خۆم ئامادەکرد بچمە ژووریَ.

فرانسیسکۆس لایکردەوەو سەیریکردم، چاوانی تژیی بە ئازارێکی قەدیسانە پرشنگیاندەدا.

لێیپرسیم: " بچینە ژوورەوە؟ دەڵێی چیی ئەی شێری خودا، بچینە ژوورەوە؟"

تێگەیشتم. دەیویست سەر بکاتە سەرم، لەبەر ئەوەی برسیی بووم و لەوە زیاتر نەمدەتوانی بەرگەی برسێتیی بگرم. ئەمەش لە عیزەتی نەفسمی دادەبەزاند.

وەڵامیمدایەوە: " نا، ناچینە ژوورەوە! برسیم نییە!" وامگوت و گەڕامەوە.

فرانسیسکۆس باوەشی پێداکردم.

- " ئافەرین برا لیۆن، من دەمەویَ ئاوها بیت، دەمەویَ ئازا بیت!"

ئەوجا بەرەو پەرستگەکە لایکردەوە.

- " خودا حافییز ئەی دەیرە پیرۆزە میوان نەویستەکە، برا لیۆن پێویستی پێت نییەو نایەتە ژوورەوە!"

ئەوجا خاچمان کێشاو هەمدیس ملی ڕێگەمان گرتەوەبەر. فرانسیسکۆس خەریکبوو لەخۆشحاڵییدا دەفڕی.

*

خۆر هاتبووە دەرێ و باران نەدەباری، ئەرز ڕاکشاوو تازە خۆشتوو پرشنگیدەدا، درەخت و بەردەکان زەردەخەنەیان دەهاتێ. دوو قژقڕە لەپێشمانەوە باڵە تەڕەکانیان ڕادەوەشاندو وەك بڵێی گاڵتەمان پێبکەن، سەیری ئێمەیان دەکردو دەیانخوێند، بەڵام فرانسیسکۆس دەستی بۆ ڕاوەشاندن و سڵاوی لێکردن و گوتی: " ئەمانە قەشەی تەیرەکانن، بنۆڕە چۆن جلکیان پۆشیوە؟"

پێکەنیم و گوتم:" ڕاستدەکەیت برا فرانسیسکۆس، من جارێکیان هەر بەڕاستیی لە کڵێسایەکی نزیك پیرۆجیا قژقڕەیەکم بینی کە فێر ببوو سروودی **eleison Kyrie**[*] بچڕێ، ئەو تەیرە قەشەیەك بوو بۆ خۆی!"

---

[*] وشەیەکی گریکییە، واتە " خودایە ڕەحمم پێبکە!"یەکێکە لە سروودەکانی قوداسی کاسۆلیکیی . وەرگێڕی سوێدیی.

فرانسیسکۆس هەناسەیەکی هەڵکێشا.

- " ئاخ گەر کەسێك بیتوانیبا تەیرەکان، گاو مانگا، بەرخ، سەگ، گورگ و بەرازە کێوییەکانی فێری ئەو دوو وشەیە **Kyrie eleison** کردبا! ئاخ گەر بەهەمان شێوە هەموو بەیانییەك سەرجەم مەخلۆقاتەکان لەخەو رابوونایەو بونیادەم بیتوانیبا گوێی لێیانبووایە کە لەسەر درەخت و لەناو تەویلەکان و لەباخچەو دارستانەکانەوە ستایشی خودا دەکەن و هاوار دەکەن **Kyrie eleison**!"

گوتم:" جارێ لێگەڕێ باخەڵکیی فێری ئەو دوو وشەیە بکەین. من پێموایە تەیرو گاو مانگاکان پێویستییان بەو دوو وشەیە نییە، چونکە ئەوان گوناه ناکەن!"

فرانسیسکۆس چاوانی زەقکردنەوەو دیقەتیدام.

- " ڕاستە، برا لیۆن تۆ ڕاستدەکەیت. لە هەموو مەخلۆقاتەکاندا تەنها ئینسانە گوناه دەکا."

- " بەڵام برا فرانسیسکۆس ئینسان تەنها مەخلۆقێکیشە کە دەتوانێ لەسروشتی خۆی تێپەڕێنێ و بچێتە بەهەشتەوە، تەیرو گاو مانگا ناتوانن ئەوە بکەن."

فرانسیسکۆس ڕەتیدامەوە:" ئێمە ئەوە نازانین، چ کەسێك نازانێ سنووری ڕەحمەتی خودا تا کوێیە!"

ئاوها لەبارەی خوداو تەیرەکان و ئینسانەوە دەدواین تا بەیانییەکیان گەیشتینە ئاسیزییە خۆشەویستەکەمان. زەنگی بورجەکان، بورجی قەڵاکە، قەڵاکە، دارسەرووەکان و گوڵەکانی بەر هەتاو، چاوانیان پڕکردین لە بەختەوەریی.

فرمێسك زایە چاوانی فرانسیسکۆسەوە.

گوتی: " ئەز لەم خاکە خولڤاوم، ئەز چرایەکی چکۆڵەی قوڕینیی ئەم خاکەم."

ئەوجا دانەوێوەو مشتێك خۆڵی هەڵگرت و ماچیکرد. گوتی:" من مشتێك خۆڵ قەرزاری ئاسیزییم، دەبێ دواتر مشتێك خۆڵی بۆ بگەڕێنمەوە، برا لیۆن لەهەر کوێیەك مردم، دەبێ بمهێنیتەوە ئێرە تا لێرە بنێژرێم."

ئەورۆ یەکشەممە بوو، بە جاددەیەکی باریکی سەر داپۆشراودا هاتین، زەنگەکان لێیانداو وادەی نوێژ تەواو ببوو. فرانسیسکۆس کە بەزەحمەت قسەکانی بۆ تەواو کرا، بەسەرسوڕمانەوە ڕاوەستا، پشتی بەدیوارێکەوەداو

هەناسەبڕکێی پێکەوتبوو. بە پەلە دوایکەوتم، بەڵام لە ناکاوێکڕا منیش تەنگەنەفەس بووم. کیژۆڵەیەکی سپی پۆش کە گوڵێکی سووری بە سینگەوە بوو، لەبەرامبەرماندا ڕاوەستا، ئەوە کیژۆڵەکەی کۆنت چیفیی بوو، ڕەنگپەڕیوو خەمبارو بازنەی شین ژێر چاوانی پۆشیبوو. بە درێژایی ئەو ماوەیەی کە ئێمە نەمانبینیبۆوە، لەو ڕۆژەوەی کە لە کلێسای قەدیس دامیانۆ بینیبوومان، گریان و شەونخونیی لە کچێکی چکۆڵەوە کردبوویانە ژنێك!

لە دوایەوە دایەنە پیرەکەی بە شکۆوە دەڕۆیشت، هەرکە بینی کیژەکە ڕاوەستاوە ئەمیش ڕاوەستا. ئەوان لە نوێژ دەگەڕانەوە، هەموو بەیان لەخۆردا خۆیدەشت، بۆیە ئەوان درێژترین ڕێگەیان گرتبووەبەر بۆ ئەوەی تا دەکرێ درەنگ بگەنەوە ماڵە ئەمیرانەکەیان و ئەوجا دەرگا لەسەر خۆیان کلۆمدەن.

کاتێك کلارا فرانسیسکۆسی بینی، ئەژنۆی سست بوو، دەیویست بگەڕێتەوە بەڵام شەرمی کرد. غیرەتیدایە بەر خۆی، چاوانی هەڵبڕی و ڕێك لەچاوانی فرانسیسکۆسی

ڕووانی، ڕوانینێکی ڕەق و خەمبار، پاشان هەنگاوێکی نا، ملی هێنایە پێشێ و تەماشای جلکە شڕوپڕەکانی فرانسیسکۆس و پا پەتیی و پۆخڵەکانی و ڕوخسارە لەڕو لاوازەکەی کردو بە نابەدڵییەوە سەری ڕاوەشاند.

بە دەنگێکی نائومێدانەو نیوە نووساو گوتی:" شەرم ناکەیت؟"

- " لە کێ؟ "

- " لە بابت، لە دایکت، لە من. بۆ کوێ دەچیت؟ هاوار هاواری چیتە؟ بۆچیی لە ناوەڕاستی شەقامدا وەك گاڵتەجارێك سەما دەکەیت؟"

فرانسیسکۆس بە سەری نەوی و جەستەی کوڕو ئەژنۆی نیوە نوشتاوەوە گوێی ڕادێرابوو، هیچی نەدەگوت، کلارا بەسەریدا نوشتایەوە، چاوانی لێوڕێژ ببوون لە فرمێسك.

بە دەنگێك کە سوێی ڕۆ دەبردە دڵەوە گوتی:" من لەخەمی تۆدام، کاتێك بیر لەتۆ دەکەمەوە، وەختە دڵم هەپروون بە هەپروون ببێ!"

من فرانسیسکۆسم گرتبوو تا نەکەوێ، بە دەنگێکی هێند نزم کە تەنها من گوێم لێیبوو، گوتی : "هەروەها منیش ....."

کلارا ڕاچڵەکی، ڕوخساری پرشنگیدایەوە، لەجووڵەی لێوی فرانسیسکۆسەوە، مەزەندەی ئەو قسانەی دەکرد کە فرانسیسکۆس دەیەوێ بیانهێنێتە سەر زار.

- " فرانسیسکۆس تۆیش بیر لەمن دەکەیتەوە؟" وایگوت و ئۆخژنێکی پێداهات.

فرانسیسکۆس سەری هەڵبڕی.

- " من، هەرگیز!" فرانسیسکۆس وایگوت و دەستی ڕایەڵکرد، وەك ئەوەی بیەوێ کلارا لەسەر ڕێگەکەی دوور خاتەوە تا بتوانێ ڕەتبێ.

کیژۆڵەکە قیژەیەکی کرد، دایەنەکە بە هەڵەداوان هاتە پێشەوە تا یارمەتیی بدا.

بەڵام کلارا پیرێژنەکەی لاخست، چاوانی بروسکەیاندەداو دەستی هەڵبڕی.

به تووڕەیی گوتی:" نەفرەت لەو کەسە بێ کە پێچەوانەی خواستی خودا ڕێدەکا، نەفرەت لەو کەسە بێ کە وەعز دەدا ئێمە نابێ بە یەکبگەین، کە نابێ منالْ بخەینەوە، کە نابێ مالْ چێکەین، کە پیاوان نابێ پیاوگەلێکی واقیعیی بن و جەنگ و شەراب و ژن و شانازییان خۆشبوێ، کە ژنان نابێ ژنگەلی واقیعیی بن و جلکی جوان و ژیانی ئارام و ئەڤینیان خۆشبوێ..... ئەمە یانی ژیان وەکی بونیامێکی ئاسایی، فرانسیسکۆسی داماو، لەم قسانەم ببوورە!"

بەخۆمگوت:" بەلّی، بەلّێ، ئەوە یانی ژیان وەکی بونیامێکی ئاسایی، فرانسیسکۆسی داماو، لەم قسانەم ببوورە .... " وامگوت و دلّخۆشبووم بە ڕاستگۆیی ئەو کیژەو جوانییەکەی و قسە ناوازەکانی.

دایەنەکە نزیکبۆوەو ناوقەدی کلارای گرت.

گوتی:" وەرە کچی خۆم با بڕۆین، با خەلّکمان لێ کۆنەبنەوە!"

کلارا سەری نایە سەر سینگی دایەنەکەو لەناکاوێکڕا دایە قولّپی گریان. مەگەر هەر خودا بزانێ چەند مانگان لە دلّیدا

خەریکی هۆنینەوەی ئەو قسانە بووبێت و عەودالّی ئەو ساتەوەختە بووبێ کە فرانسیسکۆسی تێدا ببینێ تا ئەو قسانەی پێبلّێ و باری دلّی خۆی سووککات، بەلاّم کە هەنووکە ئەوقسانەی گوتن و باری دلّیشی سووك نەبوو، ئیدی دلّی هاڕەیەکی کردووەو بەجۆرێك شکاوە کە هەپروون بە هەپروون بووە.

دایەنەکە هێورو میهرەبان کلارای دوورخستەوە، ڕێك هەر ئەو کاتەی کە لەگۆشەی جاددە باریکەکەدا ئاوڕیاندایەوە، کلارا ڕاوەستا، گولّە سوورەکەی لە بەرۆکی کردەوە، لایکردەوە، فرانسیسکۆسی بینی کە هێشتا نوشتابۆوە، ئەوجا گولّەکەی بۆ فڕێدا.

گوتی:" هەلّیگرەوە، ئەی پیاوی بەسەزمان هەلّیگرەوە. هەلّیگرەوەو بیر لەمن بکەوە! بیر لەو دونیایە بکەوە کە ئێمەی تێدا دەژین!"

گولّەکە کەوتە بەر پای فرانسیسکۆس.

ئەوجا کیژەکە بە دایەنەکەی گوت:" دەی وەرە با بڕۆین، هەموو شتێك تەواو!"

فرانسیسکۆس لەوێدا ڕاوەستاوو ڕوانینی لە ئەرزەکە بڕیبوو، وردە وردە سەری بەرزکردەوەو بە ترسەوە سەیری چواردەوری خۆیکرد.

بە ئەسپایی گوتی:"ڕۆیشت؟"

من گوڵەکەم لەسەر ئەرزەکە هەڵگرتەوەو گوتم:" بەڵێ ڕۆیشت!"

فرانسیسکۆس بە ترسەوە گوتی:" دەستی لێوە مەدە، لە قەراغی جاددەکەدا داینێ تا کەس پێی پێدا نەنێ. دەی ئێستا ئیدی با بڕۆین."

- " بۆ کوێ؟ بۆ ناو ئاسیزیی؟ ئەوە دیدارێکی ناکامانە بوو برا فرانسیسکۆس، لێگەڕێ با ڕێگەیەکیتر بگرینە بەر!"

- " نا، بۆ ناو ئاسیزیی!" وایگوت و کەوتە ڕاکردن. گوتی:"زەنگۆڵەکە دەربێنەو زەنگ لێبدە! زەنگ لێبدە کە من زەماوەند کردن، منداڵ خستنەوە، ماڵ چێکردن ئەفەرۆز دەکەم!"

- " نا برا فرانسیسکۆس، خودایە تۆبە، بەڵام من پێموایە ئەو کیژە ڕاستدەکات، بونیامی واقیعیی....."

- " بونیامی واقیعیی ئەوەیە کە سنووری ئینسان دەبەزێنێ، من وا دەڵێم. تکایە برا لیۆن ئێستا بێدەنگبە!"

بێدەنگبووم. ئاخر چیم گوتبا؟ چەندێك زیاتر لەگەڵ فرانسیسکۆسدا ژیابام، ئاشکراتر هەستم دەکرد کە بۆ گەیشتنە لای خودا دوو ڕێگە هەیە، یەکەمیان ڕێگە تەخت و هەموارەکەی خەڵك - کە ئەویش بونیادەم بە ژن و منداڵەوە، ڕیش تاشراوو زگ تێرو بۆنی شەراب لێهاتوو - دەگاتە لای خودا، ڕێگەی دووەمیش کە ڕێگەی تەقوای بەرەو سەرەوە هەڵگژانە - بونیام بە جلکی شڕو پڕو ڕوخسار ڕەنگپەڕیوو پیس و پۆخڵ و بۆنی بخور لێهاتوو دەیگاتێ، من حەزمدەکرد ڕێگەی یەکەمیانم هەڵبژاردبا، بەڵام کێ هەیە پرسیارم لێبکا؟ دە منیش هەر لەبەرئەوە ڕێگەی بەرەو سەرەوە هەڵگژانەکەم گرتبووەبەر، خودا هێزو حەوسەڵەم پێببەخشێ!

چووینە شارەوە، من لە پێشەوە دەڕۆیشتم و زەنگۆڵەکەم ڕادەوەشاند:" وەرن، وەرن، وەرن گوێ بۆ پەیامی ئەم شێتێتییە نوێیە ڕادێرن!" ڕێبواران ڕادەوەستان،

بەخۆمدەگوت هەر ئەلعان بەردبارانمان دەکەن، هەر ئەلعان منالآن لە هەموو کۆلآنەکانەوە دەردەپەڕن و دەکەونە هوها لێکێشانمان. کەچیی هیچ نەبوو، هەموو شتێك ئارام. ترسام، ئاخر دەکرا بێینە شارەوە بە بێئەوەی هوهامان لیێ بکێشریێ؟

کەس دەستی لێبەرزنەکردینەوەو ئێمەیش دەچووینە پێش. بێرناردۆنیێ چەماوەو ڕەنگپەڕیو لە دەرەوەی دوکانەکەی ڕاوەستابوو. فرانسیسکۆس ئەوی بینی و بۆ ساتێك لەرز دایگرت، پێدەچوو بیەویێ ڕووی وەرگەڕێنیێ و ڕێگەیەکیتر بگرێتە بەر.

قۆڵیمگرت و بە ئەسپایی گوتم:" ورەت هەبیێ برا فرانسیسکۆس، دەبیێ ئێستا تۆ ڕوحمی خۆت پیشانبدەیت!"

بێرناردۆنیێ ئاوڕیدایەوەو ئێمەی بینی. ڕاچڵەکی، خۆیکرد بە دوکانەکەیدا، گۆچانێکی هێناو بە نەڕە نەڕەوە شالآوی بۆ هێناین. فرانسیسکۆس هاتە پێشیێ و ئاماژەی بۆ کردم.

- " جەنابی بێرناردۆنیێ، ئەوە باوکمە ببینە، ئەو دۆعای خێرم بۆ دەکاو تۆیش بە نەفرەتم دەکەیت، ئەو بابی منە!"

هەمدیس وایگوتەوەو پاشان دەستیگرتم و ماچیکرد.

فرمێسك زایە چاوانی بێرناردۆنێ، فرمێسکەکانی بەسەر قۆڵەکەی سڕیی، چەند ڕێبوارێك بەوێدا تێپەڕین و بە ڕقەوە تەماشای ئەو بازرگانە دەوڵەمەندو کوڕە جلك شڕوپڕەکەیان کرد. باوکە (سیلڤێستێر) ی سەر بەفیرقەی (نیکۆڵاو) لەوێوە تێپەڕی، ویستی ناوبژیی باب و کوڕ بکاو ئاشتیانکاتەوە، بەڵام ژێوانبۆوە. لەبەرخۆوە گوتی:" لێگەڕێ با سەرو گوێلاکی یەکتری بێننە خوارەوە!" وایگوت و بەرەو کەلێسا کەوتەڕێ.

بێرناردۆنێ سەری دانەواندو تاقە یەك وشەی نەگوت، بەڵام لە ناکاوێکڕا ڕوخساری گرژ بوو، خۆی بە گۆچانەکەیەوە گرت و قاچی خەریکبوو لە ژێریدا دەنوشتایەوە.

ماوەیەکی زۆر بە بێدەنگیی دیقەتی کوڕەکەیدا، دواجار بە دەنگێکی تژیی لەخەم و سەرزەنشت گوتی : "بەزەییت بەدایکتا نایەتەوە؟"

فرانسیسکۆس ڕەنگی پەڕی، زاری هەڵێنا بۆ ئەوەی بدوێ، بەڵام چەناگەی لەرزی و نەیتوانی. بێرناردۆنێ هەمدیس

گوتی:" بەزەییت بەدایکتا نایەتەوە؟ بەدرێژایی ڕۆژ دەگری، بە درێژایی شەو دەگری، وەرە ماڵەوەو سەردانی بکە ...."

فرانسیسکۆس وەڵامیدایەوە:" با جارێ پرس بە خودا بکەم."

بێرناردۆنێ بە پاڕانەوەوە لە کوڕەکەی ڕووانی و گوتی:" ئەوە چ خودایەکە کە ڕێگە نادا دیدەنی دایکت بکەیت؟"

فرانسیسکۆس وەڵامیدایەوە:" نازانم، نازانم، لێمگەڕێ با جارێ پرس بەو بکەم."

بەرەو ژووروی شار، بەرەو دەیرەکە هەڵگژا. بۆ ساتێك ئاوڕیدایەوەو بێرناردۆنێی بینی کە هێشتا وەك بەرد لە ناوەڕاستی جاددەکەدا ڕاوەستاوە، بە دەستی چەپی قوڕقوڕاگەی گوشیبوو، وەك ئەوەی بیەوێ گریان و جنێوەکانی ناخی بتاسێنێ.

لەبەرخۆوە گوتم:" بەڵێ ڕاستە، دەبێ ئەوە چ خودایەك بێ!" وامگوت و دایکە داماوە مردووەکەمم کەوتەوە بیر." دەبێ ئەوە چ خودایەك بێ کە کوڕ لە دایك بکا؟"

لەفرانسیسکۆسم دەنۆڕی کە لەپێشمەوە بەخێرایی و بەهەنگاوی گەورە بەبناردا هەڵدەزنی و خەریکبوو دەگەیشتە قەڵاکە، هەستمدەکرد لەو جەستە لاوازە نیوە زیندووەدا هێزێکی دڵڕەق و نائینسانیی وا خۆی حەشارداوە کە نە دایکی مەبەستەو نە باب، هێزێك کە ڕەنگە دڵخۆشبێ بەحاشالێکردنیان. ئاخر ئەمە چ خودایەك بوو، هەر بەڕاستیی من لەوە دەگەیشتم! ئاخ گەر کرابا لەکۆڵانێکەوە خۆم بدزیایەتەوەو ڕامکردبا! خۆم کردبا بەمەیخانەیەکداو لەسەر مێزێك دانیشتمایەو دەستم دابا بەیەکدا: (هێی ساقی، برسیمە، نان و شەراب و گۆشتم بۆ بێنە! من برسێتیی عەزابم دەدا، دەی خێراکە! خۆ ئەگەر فرانسیسکۆس ی کوڕی بێرناردۆنێ لێرەوە تێپەڕی و هەواڵی منی لێپرسیت، ئەوا پێیبڵێ نەمبینیوە!)

بە بناری چیاکەوە ئەشکەوتێکی قووڵ هەبوو کە فرانسیسکۆس دەیزانی لەکوێدایە، فرانسیسکۆس چووە ئەو ئەشکەوتەوە.

گوتی:" برا لیۆن خوداحافییز، من دەبێ سێ ڕۆژان تەنهابم، زۆر شتم هەیە دەمەوێ لەخودایان بپرسم، بۆ ئەوەش دەبێ من و ئەو، هەردووك بەتەنها بین. خودا حافییز، سێ ڕۆژیتر یەکتر دەبینینەوە."

کە دەدوا لاواز و لاوازتر دەبۆوە، لەنێو ڕۆشنایی نیوە تاریکیی ئەشکەوتەکەدا تووایەوە، وەك هەناسەیەك لە هەوادا دیار نەما.

لەبەر دەلاقەی ئەشکەوتەکەدا، لەسەر ئەژنۆ دانیشت، دەستی بەرەو ئاسمان هەڵبڕی، هاوارێکی کرد کە سوێی دەبردە دڵەوە، پێدەچوو خودا بانگکات تا بێتە پێشەوەو خۆی پیشاندا. من لە دوورەوە ڕاوەستابووم و سەیریم دەکردو خوداحافیزییم لێکرد، لەدڵی خۆدا گوتم:" کێ دەڵێ بە زیندوویی لەو نوێژەی دەگەڕێتەوە!" مەزەندەی شەڕێکی خەتەرم دەکرد، شەڕێك کە ژیانی فرانسیسکۆسی تیادا لە مان و نەماندا بێ.

*

لەو سێ ڕۆژەدا من بە ئاسیزییدا سوڕامەوەو سواڵمکرد، هەموو ئێوارانێك ئەوەی کە مەسیحییە خێرەومەندەکان لەڕووی بەزەییەوە دەیانداپێم، هەڵمدەگرت و لەسەر بەردێك لەدەرەوەی ئەشکەوتەکە دامدەنا و بەپەلە لەوناوە نەدەمام تا نەبا فرانسیسکۆس ببینێ و خەیاڵاتی بەرەو سەر ئەرز دابەزێ. بەڵام ڕۆژی دواتر کە دەچوومەوە ئەوێ، دەمبینی خواردنەکە هەر لەسەر بەردەکەیەو دەستی لێنەدراوە.

ڕۆژێکیان بەلای ماڵی بێرناردۆنێدا تێپەڕیم. خاتوو پیکا لەپەنجەرەکەوە بینیمی و بە پێپلیکانەکاندا هاتە خوارەوەو بردمییە ژوورەوە. دەیویست قسانم لەگەڵکاو پرسیارم لێبکا، بەڵام گریان بواری پێنەدەدا، بەڵکو تەنها بە بێدەنگیی سەیری دەکردم.

خودایە ئەم ژنە چۆن وا گۆڕاو چیی پیری کرد، گۆنا سوورەکانی جارانی ژاکابوون، چرچ و لۆچیی قووڵ دەوری دەمیانداوو چاوانیشی سوور دەچوونەوە. بە دەسەسڕەکەی فرمێسکەکانی وشك کردنەوە.

دواجار توانی بڵێ:" ئەو کوا؟ چ دەکا؟"

- " خاتوو پیکا، ئەو شەوانە لە ئەشکەوتێکدایە، عیبادەت دەکا..."

- " بڵێی خودا ڕێگەی بدا من ببینێ؟"

- " نازانم، ئیدی نوێژ دەکاو پرسیاری لێدەکا، تا ئێستا چ وەڵامێکی دەسگیر نەبووە."

- " کورسییەك بێنە، دانیشەو هەموو شتێکم بۆ بگێڕەرەوە، ئاخر گەورەیە عەزابی دایك، گەورەیە وەکی خودا، بەزەییت پێمدا بێتەوەو بۆم بگێڕەوە."

هەموو شتێکم بۆ گێڕایەوە، هەر لەو ڕۆژەوەی لەبەردەم سەرەك قەشەدا خۆی ڕووت و قووتکردەوە تا ئەو گەڕەی کە لە ڕێگە بینیمان، ئەو گەڕەی کە مەسیح خۆی بوو، ئەوجا باسی ڕاڤێننام بۆ کرد چۆن لەوێ جەنگاوەرێکی پیرمان بینی و باسی ئەو دەیرەی کە لەوێ دارکارییان کردین و دواجار باسی کلارای کیژی کۆنت و نیگەرانییەکەی.

خاتوو پیکا گوێی ڕادێراو فرمێسك هۆن هۆن بەسەر گۆناکانیدا دەڕژاو بەسەر گەردنە سپییەکەیدا دەهاتە خوار،

کاتێك من لە گێڕانەوەکەم بوومەوە، هەستاو چووە بەر پەنجەرەکە تا هەناسەیەك بدا، پرسیارێکی ترسناك بەسەر زارییەوە دەشنایەوە، بەڵام نەیدەوێرا بیهێنێتە سەر زوبان، من لەوە دەگەیشتم و بەزەییم پێیدا دەهاتەوە.

لەوەوە کە مەزەندەی پرسیارەکەیم کردبوو، گوتم:" کوڕەکەت بەبێ لەتردان بەسەر یەکەبەیەکەی ئەو پێپلیکانە لێژەدا سەرکەوتووە کە دەچێتەوە لای خودا. ڕەنگە ئەوە جۆرە بوومەلەرزەیەك بێ لە ناخی ویدا کە دونیا ژێرەو ژوورکا، بەڵام سوێند بێ بەو ڕۆحەی ڕۆژێك تەسلیمی خودای دەکەمەوە، ڕۆحی ئەو رۆحێکی تۆکمە و پاقژە."

کاتێك خاتوو پیکا گوێی لەو وشانەی دوایی بوو، سەری هەڵبڕی و چاوە فرمێسك تێزاوەکانی پرشنگیاندا، وەك بڵێی جحێڵ بووبێتەوە. خاچی کێشاو لەبەرخۆوە گوتی:" سوپاس بۆ خودا، خودایە ئیتر چ شتێکی ترم لێتناوێ."

ئەوجا دایەنەکەی بانگکرد.

گوتی: " ئەو کۆڵەپشتەی لێوەرگرەو پڕیکە لە خواردن."

ئەوجا لای بۆمن کردەوەو گوتی:" سەرمایەتی؟ گەر جلکی خوریت بدەمێ بۆی ببەیت، بلێی لەبەریکا؟"

وەلامیمدایەوە:" باوەڕناکەم!"

- " ئەی سەرمای دەبێ؟"

- " نا، سەرمای نابێ. ئەو دەلێ خودای پۆشیوەو خودا گەرمی دەکاتەوە."

- " ئەی تۆ، ئەی تۆ سەرمات نابێ؟ شتێکی گەرمت دەدەمێ لەبەریکە."

- " من سەرمام دەبێ، شەرمدەکەم وا دەلێم، بەلێ من سەرمام دەبێ. گەرچیی سەرمام دەبێ، بەلام ئەو جلکە لەبەر ناکەم کە دەمدەیتێ، شەرمدەکەم."

- " لە کێ؟"

سەرم ڕاوەشاند.

- " چوزانم، لە فرانسیسکۆس، لە خۆم، ڕەنگە لە خوداش. حەیف ئەو ڕێگەیەی منی پێدا دەڕۆم، بەدەڤەری ئارامی و ئاسوودەییدا تێناپەڕێ!"

هەناسەیەکم هەڵکێشا، چەند حەزمدەکرد پاڵتۆیەکی گەرم و جووتێك گۆرەوی ئەستوورو جووتێك پێڵاوی تۆکمەم هەبایە، بۆ ئەوەی چیتر پێوپلم بریندار نەبێ، هەروەها فەرەنجییەکیش بەکونی کەمەوە.

دایەنەکە بە کۆڵەپشتێکی پڕ لە خواردنەوە هاتەوە. خاتوو پیکا هەستایە سەرپێ.

- " بە ئومێدی دیدار، خوداتان لەگەڵ بێ، بە کوڕەکەم بڵێ دایکت دەیگوت ئەوەی ئەو دەیکا، من یەکجار نەمتوانیوە لە ژیانمدا بیکەم. دۆعاو ڕەحمەتی منی لەگەڵ بێ."

سێ ڕۆژەکە تێپەڕین. بەیانی زووی ڕۆژی چوارەم، هەڵگژام بەرەو ئەشکەوتەکەو لە دەرەوە دانیشتم و چاوەڕێ بووم. کۆڵەپشتەکەم پڕبوو لەخواردنی خۆش و ڕەحمەتم بۆ خاتوو پیکاو ژێر زەمینەکەی دەنارد. دڵشاد بووم، بەڵام کە بیرم لەوە دەکردەوە دەبێ فرانسیسکۆس چۆن ببینم، لەرز دایدەگرتم. ئاخر سێ ڕۆژان قسەکردن لەگەڵ خودادا خەتەرێکی گەورەیە. خودا دەتوانێ یەکێك فڕێبداتە

هەڵدێرێکی خەتەرناکەوە، خودا بەرگەی ئەوە دەگرێ، بەڵام ئینسان نا. کێ چوزانێ لەو سێ ڕۆژی قسە نهێنییەیاندا منیش فڕێدەدەنە کام هەڵدێرەوە. ئازابە ئەی ڕۆحی من، من دەبێ چمکی جبەکەی فرانسیسکۆس بگرم و وەها کە ....

هەروا کە لەوێدا ڕاوەستابووم و بیرم لەهەموو ئەو شتانە دەکردەوەو هەڵدەلەرزیم، فرانسیسکۆس لەئەشکەوتەکە هاتە دەرەوە. وەکی پشکۆیەك هەڵایسابوو. هەمدیس عیبادەت جەستەی هەڵمژتبوو، بەڵام ئەوەی لێی مابۆوە وەك ڕۆحێك دەدرەوشایەوە. شادومانییەکی سەیر ڕوخساری پۆشیبوو، دەستی ڕاکێشام.

- " ئێ برا لیۆن، تۆ ئامادەیت؟ بە چەك، قەڵغان، زرێ، ئەژنۆ بەندی ئاسنین، بەرچاوگەی ئاسنین و خودەی زیوینی پەڕی شین پێوەکراوەوە؟"

پێدەچوو وڕێنە بکا، چاوانی کلّپەیان سەندبوو، هەر کە نێزیکبۆوە، لە ڕوانینیدا فریشتەو وەحییم بینی. لەرز دایگرتم، بەخۆم گوت: " بلّێی ئەقلّی لەدەسنەدابێ؟"

له ترسەکەم گەییشت و پێکەنی، بەڵام هێشتا کلّپەی ئاگر لە ناوەوەیڕا هەر دەسووتا.

گوتی:" خەڵکیی زۆر گۆرانیی ستایشیان بەسەر خودادا چڕیوە، بەڵام من دەتوانم گۆرانیی زیاتریش بچڕم. گوێڕادێرە بزانە من بە چیی بانگیدەکەم: هەڵدێری بێبن، هەرگیز تێر نەخۆر، بێڕوحم، ماندوویی نەناس، قاییل نەبوو، ئەو کەسەی کە بە ئینسانی داماو نالّێت جارێ بەسە!"

زیاتر هاتە پێشێ، دەمی نا بە گوێمەوەو بە دەنگێکی گرمە ئاسا گوتی:" ئەوە بەس نییە! ئەوە بەس نییە! برا لیۆن گەر لیێمدەپرسیت، خودا لە ماوەی ئەو سێ ڕۆژەدا لە ئەشکەوتەکەدا، لیێکدا لیێکدا فەرمانی چیی دەدا، پیێتدەلّێم فەرمانی ئەمەی دەدا: (گوێڕادێرە: ئەوە بەس نییە! ئەوە بەس نییە!) ئەمە ئەو قسەیە بوو کە خودا هەموو ڕۆژێك و هەموو سەعاتێك بەو ئینسانە داماوەی دەفەرموو. ئەوە بەس نییە! ئەوە بەس نییە! ئەوە بەس نییە! ئینسان دەینالاّندو دەیگوت: (ئاخر ناتوانم!) ئەو وەلاّمیدەدایەوە: (دەتوانیت!) ئینسان بەشیکایەتەوە دەیگوت: (ئاخر

هەپروون بە هەپروون دەبم!) ئەو وەڵامیدەدایەوە: (دە هەپروون بە هەپروونبە!)

خەریکبوو دەنگی دەنووسا، تنۆکە فرمێسکێکی گەورە لەچاوانییەوە ڕژا.

تورەببووم، بەزەییم پێیدادەهاتەوەو خەم باڵی بەسەردا کێشام.

گوتم: " ئاخر لەوە زیاتر چیی لێتدەوێ؟ چما کلێساکەی قەدیس دامیانۆت بۆ ڕۆنەنایەوە؟"

- " ئەوە بەس نییە!"

- " چما حاشات لە باب و دایکت نەکرد؟"

- " ئەوە بەس نییە!"

- " باوەشت بە گەڕەکەدا نەکردو ماچت نەکرد؟"

- " ئەوە بەس نییە!"

- " باشە ئەی لەوە زیاتر چیی تری دەوێ؟"

- " برا لیۆن، منیش پرسیاری ئەوەم لێکرد، پێمگوت خودایە لەوە زیاتر چیی ترت لێمدەوێ؟ ئەو وەڵامیدایەوە:(بەرەو خوار بەرەوە بۆ کلێساکەم لە پورتیۆنکولا، لەوێ

وەڵامی ئەو پرسیارەت دەدەمەوە.) کەواتە وەرە با بڕۆین بۆ ئەوێ بزانین چیدەوێ، برا لیۆن خاچ بکێشە، پشتێنەکەت ببەستە، ئەوە خودایە خودا، ناتوانین لێی هەڵبێین!"

بە پەلە لە شاخەکەوە شۆڕبووینەوە، بە بێئەوەی لابدەین، بەئاسیزییدا تێپەڕین و گەیشتینە دەشتەکە. سەرمایەك بوو تەزێنەر، مانگی فێبرایەر بوو، درەختەکان هێشتا چرۆیان نەکردبوو، ئەرز پۆشراوبوو بە زوقمی بەیان، هەر دەتگوت بەفر باریوە.

بەلای کلێساکەی قەدیس دامیانۆدا تێپەڕین، باخی زەیتونەکەمان لەدوای خۆمانەوە جێهێشت و چووینە دارستانێکی چکۆڵەی دارسنەوبەرو گوێزەوە. خۆر ڕژابوو بەسەر سنەوبەرەکانداو بۆنی لەهەوادا بڵاوکردبۆوە. فرانسیسکۆس ڕاوەستا، هەناسەیەکی هەڵمژت و ڕوخساری کرایەوە. لەبەرخۆیەوە گوتی : "چ تەنیاییەکە! چ بۆنێکە! چ ئارامییەك!"

هەر ڕێك ئەو کاتەی کە فرانسیسکۆس دەدوا، کەروێشکێکی کێویی لە بێشەڵانەکەوە هاتە دەرێ، گوێی

تیژکردبۆوەو ئاوڕی لێداینەوەو تەماشایکردین. نەدەترسا، بەئارامیی تەماشای دەکردین، وەك بڵێی بیەوێ سەما بکا، کێلەکی کرد* و ئەوجا هەمدیس لەتەلانەکاندا دیارنەما.

فرانسیسکۆس بە وروژانەوە گوتی:" برا لیۆن بینیت؟ برا کەروێشکە چکۆڵە کێوییەکەمان، کە ئێمەی بینی شادومان بوو، بەپێ چکۆڵەکانی گەمەی کردو سڵاوی لێکردین. چ ئاماژەیەکی باشە! برا لیۆن، مەزەندە دەکەم ئێمە ئیتر گەیشتووین."

تاوێکی تریش ڕۆیشتین، لەنێو داربەڕووەکانەوە کڵێسا بچکۆلەکەی (سانتا ماریا) مان بینی لەپورتیونکیولا، شادومان بەچۆڵەوانییەکەی، ئەو کڵێسایە لەمەڕمەڕی دێرین ڕۆنراوو دوو سێ هۆدەی داڕووخاو دەوریاندابوو کە لاولاوو کاپریفولیم لە باوەشیان گرتبوون. لە ناکاوێکڕا دار چوالەیەکی جحێڵی تژیی بەگوڵ لەبەرامبەرماندا دەرکەوت - ئێمە تا ئەوکات ئەومان نەبینیبوو - کە لە کەڵێساکەوە هاتبووە دەرێ و هەڵچووبوو، بۆ بەخێرهێنانمان هاتبوو.

---

* کێلەکی کردووە: کەروێشك کە لەسەر دوو پێی دوواوەی خۆی هەڵدەبڕێ.

فرانسیسکۆس گوتی:" ئەمە مەریەمی پاکیژەیە."

فرمێسك زایە چاومان و خاچمان کێشا.

فرانسیسکۆس باسکی کردەوەو گوتی:" خوشکی چکۆڵەمان دارچوالە، تۆ کە خۆت گۆڕیوەو ئارایشتت کردووە، ئێمە خۆشحاڵین بە دیدارت."

فرانسیسکۆس خۆی نزیك کردەوەو دەستی بەقەدەکەیدا هێنا.

ئەوجا گوتی:" ڕەحمەت لەو دەستە بێ تۆی ڕواندووە، ڕەحمەت لەو چوالەیەی تۆ دەیهێنیتەبەر، تۆ دێیتە پێشەوە، تۆ ناترسیت، خوشکەکەم تۆ یەکەمین کەسێکیت جورئەتت کرد زۆران لەگەڵ زستاندا بگریت و بڕازێیتەوە بە گوڵ. ڕۆژێك بە خواستی خودا، یەکەمین براکان دێن و لێرە، لەژێر پەلکە سەوزەکانتا دادەنیشن."

پاڵێکمان بەدەرگای کڵێساکەوەناو چووینە ژوورەوە، بۆشێ و بۆکەڕوو هات بەسەرماندا، پەنجەرە چکۆڵەکە چووبوو لەگرێژنەو لە ساپیتەکەشیەوە لەتە چیمەنتۆو پارچەدار بە

دەوروبەری پەیکەرەکەی خانمی پاکیژەدا کەوتبوون و جالّجالّۆکەش داوێکی گەورەی جوانیان چنیبوو.

داوی جالّجالّۆکەکەمان لابرد تا لەبەردەم پەیکەرەکەدا نوێژکەین، لێرە ڕەنگەکانمان بۆ جیادەکرایەوە، پاکیژەی پیرۆز پۆشرابوو لەعەبایەکی شینەوەو پێیە پەتییەکانیشی دەنا بە هیلالێکی تیژدا، گروپێك فریشتەی خرپن و بەهێزو تووکی ڕەشی نەرم لەسەر گۆنا، هاوڕێیی وییان دەکردو بەرەو ئاسمانیان دەبرد.

ئینجیلی پیرۆز بە کراوەیی لەسەر میحرابەکە دانرابوو، کۆن و چلّکن ببوو بەپەنجەی خەلّك، مارو مێروو کرۆژتبوویان و لە کەڕوودا سەوز دەچۆوە.

فرانسیسکۆس قۆلّی گرتم.

- " برا لیۆن، بنۆڕە لە ئاماژەی خودا! بڕۆو ئەو ئینجیلە کراوەیە بخوێنەرەوە. خودا ئەو ئینجیلەی کردۆتەوە تا خواستی خۆیمان بۆ ئاشکراکا. بە دەنگی بەرز بیخوێنەوە تا وشەکان دەنگ بدەنەوەو پاکیژەی پیرۆز پاش ئەو هەموو سالانە وشەکان ببییەت و خەنیی بێ!"

هەتاو لەپەنجەرە شکاوەکەوە دەهاتە ژووری و دەیدا لە ئینجیلەکە. من دانەویمەوەو بەدەنگی بەرز کەوتمە خوێندنەوە:(بچنە دەرێ و مەوعیزە بدەن و بڵێن: شانشینی ئاسمان لێتانەوە نزیکە، نە زێڕو نەزیوو نە مس مەکەن بە پشتێنەکانتانەوە، نە کۆڵە پشت و نە فانیلەو نە پێڵاوو نە دارعەساش ......)

هاوارێکی بەرزم لە دواوە ژنەفت و ئاوڕمدایەوە. فرانسیسکۆس لەسەر ئەژنۆ کەوتبووە سەر عەردەکەو هاواریدەکرد. دەنگیی زیقن بوو وەکی دەنگی باز: " هیچ! هیچ! هیچ! دەبێ هیچ نەبەین لەگەڵ خۆمان، خودایا ئەمرت لەسەر سەر، تەنها چاومان لەگەڵ خۆمان دەبەین، تەنها دەستمان، تەنها پامان، تەنها لێومان، دەچین و وەعز دەدەین : مەملەکەتی ئاسمان نزیکە!"

وایگوت و بەتوندی ڕایکێشام و چووینە دەرەوە، ئەوجا گۆچان و پێڵاوەکانی تووڕ هەڵدا.

بە زوبانێکی فەرماندەرانە گوتی:" تۆیش تووڕیان هەڵدە! چما گوێت لێنەبوو؟ نە گۆچان، نەپێڵاو!"

به حەسرەتەوە کۆڵەپشتەکەم بەخۆمەوە نوساندو گوتم:" کۆڵەپشتیش؟"

- " کۆڵەپشتیش! ئەی گوێت لێنەبوو؟ کۆڵەپشتیش!"

کۆڵەپشتەکەم لەشانم داگرت و بە تورەیی لەبەرخۆوە گوتم:" خودا داواکاریی لە خەڵکیی زۆرە، چما بۆچیی ئاوها نائینسانییانە مامڵەمان دەکا؟"

فرانسیسکۆس وەڵامیدامەوە:" ئاخر لەبەر ئەوەی خۆشیدەوێین! گلەیی مەکە!"

- " برا فرانسیسکۆس گلەیی ناکەم، بەڵام من برسیمە. تەنها ئەمڕۆش کۆڵەپشتەکە پڕ بووە لە خواردنی خۆش، لانیکەم لێگەڕێ با تامێکی بکەین!"

فرانسیسکۆس بەهاوسۆزییەوە سەیریکردم و زەردەخەنەیەکی هاتێ.

بەچیچکانەوە لەسەر ئەرزەکە دانیشتم، کۆڵەپشتەکەم کردەوەو کەوتمە خواردن، بوتڵێکی بچووك شەرابیشی تێدابوو، سەرم پێوەناو هەموویم هەڵقوڕاند، هەتا توانیم

خواردم، زیاتریش لەتوانای خۆم خواردم، وەك وشترێك خواردم کە خۆی بۆ سەفەری بیابان ئامادە دەکا.

بە درێژایی ئەو کاتەی کە دەمخوارد، فرانسیسکۆسیش بە چیچکانەوە لەلامەوە دانیشت و قسانی دەکرد.

- " تۆ تێدەگەیت برا لیۆن کە خودا ڕاستە. تا ئێستا ئێمە بیرمان لە منە بچکۆلەکانمان کردۆتەوە، تەنها بیرمان لە ڕۆحی خۆمان کردۆتەوە، تەنها بیرمان لەوە کردۆتەوە کە چۆناوچۆنی دەتوانین ڕۆحی خۆمان ڕزگارکەین. ئاخر ئەمە بەس نییە! برا لیۆن ئێمە دەبێ بجەنگین تا ڕۆحی خەڵکانی تریش ڕزگارکەین. گەر ئێمە خەڵکانی تر ڕزگار نەکەین، ئەدی چۆن دەتوانین ڕۆحی خۆمان ڕزگارکەین؟ من بە هاوارەوە بە خودام گوت: (خودایە ئاخر ئێمە چۆن بجەنگین؟) ئەو وەڵامیدایەوە: (بچۆ بۆ پورتیونکولا، لەوێ پێتدەڵێم، لەوێ گوێت لە فەرمانەکەم دەبێ!) دەی ئەوەتا گوێم لێبوو. تۆیش برا لیۆن بەگوێی خۆت گوێت لێبوو: (بچنە دەرێ و مەوعیزە بدەن و بڵێن: مەملەکەتی ئاسمان لێتانەوە نزیکە!) براکەم، ئەی هاوڕێی ڕۆژانی جەنگم، ئەمەیە ئەرکی نوێی

ئێمە، ئەرکی چوونە دەرەوەو مەوعیزەدان! لێگەڕێ با چەندێك دەتوانین برا لە دەوری خۆمان کۆکەینەوە، چەندێك دەم و لێو کە دەکرێ مەوعیزە بدا، چەندێك دڵ کە دەکرێ ئەڤین بکاو چەندێك پا کە دەکرێ حەوسەڵەی ڕێ ڕۆیشتنی بە ڕێگەکاندا هەبێ. ئێمە دەبێ ببینە لەخاچدراوانی نوێ، ئێمە دەبێ پێکەوە ڕێکەوین بەرەو ڕزگارکردنی مەرقەدی پیرۆز. کام مەرقەدی پیرۆز؟ ئا برا لیۆن، ڕۆحی ئینسان!"

بێدەنگبوو، دوای ساتێك درێژەی بە قسەکانیدا.

گوتی:" ڕۆحی ئینسان مەرقەدی پیرۆزی ڕاستەقینەیە، لێرە لەجەستەی ئینساندا مەسیح بە لەخاچدراویی دانیشتووە. برا لیۆن لەبەر ئەوەیە کە ئێمە دەبێ بکەوینە ڕێ، لەبەر ئەوەیە کە دەبێ بەرەو ئەو شەڕە بکەوینە ڕێ، نەك لەبەر خاتری خۆمان، بەڵکو لەبەر خاتری ڕۆحی ئینسان. ئێستا هەستە، خواردت و خواردتەوە، وەرەو دەڕۆین هاوڕێیانی نوێ هەڵدەبژێرین، دووان بەس نییە، بەڵکو هەزارانمان پێویستە. بەناوی خودا!"

ڕووی بەرەو ئاسیزیی وەرچەرخاند، خۆر لەودیو قەڵاکەوە دابەزیبوو، شار وەکی گوڵێکی پشکوتوو دەدرەوشایەوە. فرانسیسکۆس خاچی کێشاو دەستیگرتم.

گوتی:" دەی وەرە بڕۆین، کێ تا ئێستا نەیهێشتووە لەگەڵ خودادا یەکانگیربم؟ بێگومان فرانسیسکۆس! دەی تۆیش برا لیۆنەکەی خۆت وەلانێ، وا شەڕێکیتر هەڵایسا!"

هیچم نەگوت و دوایکەوتم. لە دواوە چمکی جبەکەیم گرت و لەدڵی خۆدا گوتم:" وا ئیدی هەڵدێر دەستی پێکرد!"

*

بەرەو ئاسیزیی هەڵگژاین و لە گۆڕەپانەکە ڕاوەستاین. فرانسیسکۆس زەنگۆڵەی بزنەکەی لەبەر پشتوێنەکەی دەرهێناو کەوتە زەنگلێدان و هاوارکردن تا خەڵکیی نزیکمان ببنەوە. هەندێك لەڕێبواران ڕاوەستان و ئەڵقەیەکیان بەدەوریدا دروستکرد، هەندێك کەسیتریش بەڕاکردن هاتن کە لەو ئێوارەی یەکشەممەیەدا لە مەیخانەکان کۆببوونەوە تا

پێکێك هەڵدەن. فرانسیسکۆس دەستی ڕایەڵکردو سلاٌوی لێکردن.

هەر کەسێك نزیکدەبۆوە، فرانسیسکۆس پێیدەگوت:" ئاشتیی باڵیت بە سەردا بکێشێ! ئاشتیی باڵیت بە سەردا بکێشێ!"

کاتێك خەڵکێکی زۆر کۆبوونەوەو گۆڕەپانەکە پڕبوو، ئەوسا فرانسیسکۆس دەستی ڕایەڵکردو گوتی:" ئاشتیی باڵ بەسەر دڵتانا، بەسەر ماڵەکانتانا، بەسەر دوژمنەکانتانا، بەسەر دونیادا بکێشێ! مەملەکەتی ئاسمان نزیکە!"

دەنگی بە فریای نەدەگەیشت، قسانی دەکردو ناچار دەبوو هەمان قسە دووبارەکاتەوە، کاتێك کە ئیتر نەیدەتوانی بئاخڤێ، دەیدایە قوڵپی گریان و هاواریدەکرد:" ئاشتیی، ئاشتیی، ئێمە ئاشتیمان دەوێ لەگەڵ خودا، لەگەڵ خەڵك، لەگەڵ دڵی خۆمان. بەلاٌم چۆن؟ تەنها یەك ڕێگە هەیە: ئەویش ڕێگەی خۆشویستنی یەکدییە!"

هاواریکرد:" ئەڤین! ئەڤین!" هاواریکردو هەمدیس دایەوە قوڵپی گریان.

خەڵکەکە زۆر پێنەکەنین، گاڵتەیان زۆر پێنەکرد، ژنان لەدەرگای ماڵەکانیان هاتبوونە دەرەوە، چووبوونە سەر سەربانەکان و گوێیان بۆ ڕادێرابوو.

فرانسیسکۆس هەموو ڕۆژێك بە جاددەکانی ئاسیزییدا دەهات و پەیڤی خودای ڕادەگەیاند، هەمیشە هەمان قسەی دەگوتەوەو هەمان فرمێسك لە چاوانییەوە دەڕژان، منیش بێدەنگ لە لایەوە ڕادەوەستام و دەگریام. بەرەبەیانیی هەموو ڕۆژێك، زەنگۆڵەی بزنەکەم هەڵدەگرت و ڕامدەکردە سەر جاددەو هاوارمدەکرد:

- " وەرن، وەرن، فرانسیسکۆس دەیەوێ قسانتان بۆ بکا!"

ئێوارەیەکیان کە فرانسیسکۆس لەوەعزدان ببۆوەو دەبوو بچینەوە ئەشکەوتەکەمان تا شەوی تێدا بگوزەرێنین، بازرگانێك لە فرانسیسکۆس هاتە پێشەوە، ئەو بازرگانە قوماشی دەفرۆشت و ناوی (بێرناردۆ) و خەڵکی (کیونتاڤالیێ) بوو. وی کەمێك چووبووە تەمەنەوەو خاوەن ڕوخسارێکی نوقم لە ڕامان و چاوانێکی شینی تژیی لەخەون

بوو، وەکی دواتر زانیم، وی هەرگیز لە ئاهەنگ و شەونشینییەکاندا هاوڕێیی فرانسیسکۆسی نەکردبوو، بەڵکو زۆر کاتی شەوانی بە خوێندنەوەی کتێبی پیرۆزەوە گوزەراندبوو، (یاهوڤا) ی قەلەندەر لە کتێبی ئەهدی ئەتیقدا دەیترساند، بەڵام کاتێك دەگەیشتە سەر مەسیح، دڵی پڕ دەبوو لەخەم و میهرەبانیی.

ئەووەڵێنجار کاتێك دەنگوباسی فرانسیسکۆسی بەرگوێکەوتبوو، پێکەنیبوو. پێیوابوو کە ئەوە چ نییە جگە لەهەواو هەوەسێکی کاتیی کوڕە بەناز پەروەردەبووەکەی بێرناردۆنێ. پێیوابوو ڕۆنانەوەی کلێساکان، ماچکردنی گەڕەکان، خۆڕووتکردنەوە لەبەردەم خەڵکداو پێدانەوەی جلکەکانی بە بابی جگە لەهەواو هەوەسێکی کاتیی چ شتێکیتر نین .... و ئێستایش بە زەنگۆڵەیەکەوە جاددەکان لە پێوەدەداو وەعز دەداو خۆی گوتەنی شێتێتییەکی نوێ ڕادەگەیەنێ. کام شێتێتیی؟ بێرناردۆ نەیدەتوانی تێبگا. ئاخر هەموو ڕۆژێك ئەوی دەبینی لە گۆڕەپانەکە ڕاوەستاوەو دەگری و دەڵێ کاردەکا بۆ ڕزگارکردنی ئینسان لەگوناه.

کێ؟ ئەوەی کە تا ئێستا هەموو شەوەکانی ژیانی بە ئاهەنگ و قریوە گوزەراندووە؟ کەچیی هەنووکە بەرگەی ئەم شێتێتییەی گرتووە، بڵێی خودا گوڕی ڕاستەقینەی پێبەخشیبێ کە ئاوها بەرگەی برسێتیی و ڕووت وڕەجاڵیی و گاڵتەپێکردنی خەڵکیی گرتووە؟ خۆزیا شەرمم نەکردایەو لێینزیك بوومایەتەوەو لەگەڵیدا دوابام، ئەوە چەند شەوێکە چاوم نەچۆتە خەو، بەردەوام و لێکدا لێکدا خۆیدەکا بە بیرکردنەوەمداو ئاماژەم دەداتێ. بڵێی ئەوە چ ئاماژەیەك بێ؟

ئیتر ئێوارەیەکیان لەوە زیاتر نەیتوانی دگان بەخۆیدا بگرێ و خۆی لە فرانسیسکۆس نزیکخستەوە.

گوتی:" جەنابی فرانسیسکۆس منت بیردێتەوە؟ من بێرناردۆم، خەڵکی کیونتاڤاللێ، حەزدەکەیت ئەمشەو بێیت و لای من بمێنیتەوە؟"

فرانسیسکۆس لێی ڕووانی و خەم و ترسی لە چاوانیدا خوێندەوە.

- " برا بێرناردۆ، ئەوە چ موجیزەیەکە؟ من دوێنێ شەو تۆم لە خەونمدا بینی. براکەم خودا تۆی ناردووە، خۆشحاڵم بە دیدارت. ئەم هاتنەی تۆ مانایەکی شاراوەی هەیە، فەرموو با بڕۆین!"

فرانسیسکۆس وایگوت و ئاماژەیەکی بۆ کردم.

- " برا لیۆن تۆیش لە گەڵماندا وەرە، ئاخر من و تۆ لەیەکتر جیانابینەوە."

بەرەو ماڵە خۆشەکەی بێرناردۆ چووین، لەوێ خزمەتکارەکان خوانێکیان بۆ ڕازاندینەوە. فرانسیسکۆس لەبارەی خوداوە قسانی کرد، لەبارەی ڕۆحی ئینسانەوە، لەبارەی ئەڤینەوە. خزمەتکارەکان پاڵیاندابوو بەدەرگاکانەوەو گوێیان ڕادێرابوو، هەوا تژی ببوو لە مەلایکەت، بونیام لەپەنجەرە کراوەکەوە بەهەشتی دەبینی سەوزو ڕووناك. لەو سەوزاییە نەمرەدا، قەدیسەکان دەست لەناو دەستی مەلایکەتەکاندا دەڕۆیشتن و بەیەکەوە دەدوان، (کیریوبیم) و (سێرافیم) وەکی ئەستێرە بەژوور سەریانەوە دەدرەوشانەوە.

کاتێك فرانسیسکۆس لەقسەکانی بۆوە، هەمدیس دونیا بۆ دۆخی جارانی گەڕایەوە، لەپەنجەرەکەوە باخچەکە هەمدیس بە ئینجانە گوڵەکانی چواردەوری بیرەکەوە بینرایەوە. یەکێك لەکارەکەرەکان دایە قوڵپی گریان، ئاخر وی بۆ ساتێك چووبووە بەهەشت و هەنووکەش هەمدیس وەکی کارەکەرێك بۆ سەر ئەرز گەڕابۆوە.

کات گەییبووە نیوەشەو، بێرناردۆ سەری نەوی و بەسەرسامییەوە گوێی ڕادێرابوو. فرانسیسکۆس ئیدی نەدەدوا، بەڵام بێرناردۆ لە ناوەوەیڕا هەستیدەکرد چۆن فرانسیسکۆس جلك شڕو پێپەتی و بە سروود چڕینەوە ڕێدەکاو چۆن بەسەر لادەکاتەوەو ئیشارەت بۆ ئەم دەکا. بێرناردۆ سەری هەڵبڕی.

گوتی:" جەنابی فرانسیسکۆس، بە درێژایی شەو گوێم لێتە باسی ونیی ئەم دونیایە دەکەیت، باسی ئەوەی کە جگە لە ڕۆح چ شتێکیتر نەماوەو ئەویش گۆرانیی بۆ هەڵدێری خودا دەچڕێ. بەڵام جەنابی فرانسیسکۆس من تێنەگەیشتم چیی ڕاستییەو چیی خەونە، وەك دەڵێن شەو بەوەفاترین و

خۆشەویسترین پەیامهەڵگری خودایە، لێگەڕێ بزانین ئەمشەو چ پەیامێکمان بۆ دێنێ؟"

ئەوجا هەستایە سەرپاو گوتی:" جەنابی فرانسیسکۆس، ئەمشەو دەبێ ئێمە لە ژوورێکدا بخەوین!"

پاشان بۆ ئەوەی وورووژاویی خۆی حەشاردا، پێکەنیی و گوتی :

- " دەڵێن تەقوا نەخۆشییەکی سارییە، بابزانین وایە!"

بەڵام بێرناردۆ فێڵێکی خۆی هەبوو، دەیویست فرانسیسکۆس تاقیکاتەوە. هەر زوو واخۆی نوواندبوو نوستووەو کەوتبووە پرخەلێدان. فرانسیسکۆس هەڵخەڵەتاو وایزانیبوو بێرناردۆ هەر بەڕاستیی لەخەودا ڕۆچووە، لە جێگەکەی هاتبووە خوارەوە، لەسەر ئەژنۆ دانیشتبوو، دەستەکانی نوقاوو ئەوسا بە دەنگێکی نزم کەوتبووە نزا. بێرناردۆ ورد گوێی هەڵخستبوو، تەنها ئەو وشانەی گوێ لێبوو:

-" خودای من و تاقە شتێکی باشی من .... خودای من و تاقە شتێکی باشی من...."

هەتا شەبەقیدا، ئەو نزایە بەردەوامببوو. ئەوجا فرانسیسکۆس چووبووە سەر جێگاکەی و واخۆی نواندبوو نوستووە. بێرناردۆ هەستابوو، بە درێژایی شەو کە گوێی لە فرانسیسکۆس ببوو، گریا بوو، هەنووکەش چووبوو بۆ حەوشە. من ئەوکات بێداربووم و چوومە دەرەوە ئاو لە بیرەکە هەڵگۆزم، ئاوڕمدایەوەو ئەوم بینی، چاوانی سوور دەچوونەوە.

گوتم:" جەنابی بێرناردۆ چ بووە؟ چاوانت تەواوێك سوورن!"

- " بە درێژایی شەو فرانسیسکۆس پێڵووی لێکنەناو هەر نوێژی دەکرد، کڵپەی ئاگرێکی گەورە ڕوخساری دەلستەوە!"

- " ئەوە کڵپەی ئاگر نەبووە جەنابی بێرناردۆ، ئەوە کڵپەی ئاگر نەبووە، بەڵکو ئەوە خودا بووە!"

فرانسیسکۆس هاتە دەرەوە، بێرناردۆ دەست و برد خۆیدا بەسەر پایدا.

- " جەنابی فرانسیسکۆس شتێك عەزابم دەدا، ڕەحمەتتم پێببەخشەو دڵم ئارامکەوە."

فرانسیسکۆس دەستی بیّرناردۆی گرت و هەڵیسانده سەر پا.

- " برا بیّرناردۆ گوێم لیێتە، من نا، بەڵکو خودا. ئەو ئارامیی دەبەخشێتە دڵت. عەزابەکەت بگێڕەوە!"

- " قودرەتمەندێك گەنجینەیەکی گرانبەهای لە لا داناوم تا بۆی بپارێزم، ساڵانێکی زۆرە ئەو گەنجینەیەم پاراستووە، ئەلعانیش دەمەوێ سەفەرێکی خەتەرناك و دوورو درێژ بکەم، دەمەوێ بزانم ئیدی چیی لەو گەنجینەیە بکەم؟"

فرانسیسکۆس وەڵامیدایەوە:" برا بیّرناردۆ، گەنجینەکە بۆ ئەو کەسە بگەڕێنەرەوە کە بە ئەمانەت لای داناویت. باشە ئەو قودرەتمەندە کێیە؟"

- " مەسیح. هەموو ئەو سەروەتەی هەمە، بە هیی ئەوی دەزانم. چۆن دەتوانم بۆی بگەڕێنمەوە؟"

فرانسیسکۆس لە فیکرەوە چوو.

گوتی: " برا بیّرناردۆ، ئەوەی تۆ لیّت پرسیم، وەڵامدانەوەی زۆر قورسە. بە تەنها هەر خۆم ناتوانم چ

وەڵامێکت بدەمەوە. وەرەو دەچین بۆ کڵێسا تا پرسیار لە مەسیح خۆی بکەین."

*

هەرسێکمان بەرەو دەرگای حەوشە دەچووین، بەڵام هەر ڕێك لەو کاتەدا یەکێك لە دەرگاکەیدا. بێرناردۆ بەپەلە چوو کردییەوە. ئەوسا بە خۆشحاڵییەوە هاواریکرد:

- " ئەوە تۆیت جەنابی پییێترۆ؟ بۆ وازوو؟ چییە ڕەنگت تەواوێك پەڕیوە!"

جەنابی پیێیترۆ مامۆستایەکی ناوداری یاسا بوو لەزانکۆ لە بولۆگنا، وی خەڵکی ئاسیزیی و بەردەوام و هەمیشە بۆ حەوانەوە دەگەڕایەوە ماڵە بابی. بەڵام دوو ڕۆژ پێشتر خۆشەویستترین قوتابیی خۆی لە بولۆگنا مردبوو، لەبەر ئەوەی بەهیچ شتێك نەیدەتوانی سەبووریی خۆی بداتەوە، بۆیە سەفەری کردبۆوەو هاتبۆوە ماڵی بابی و دەرگای لەسەر خۆی داخستبوو، حەزی نەدەکرد کەس ببینێ.

پرسیی:" بێرناردۆ بە تەنیایت؟"

- " نا، فرانسیسكۆس كوڕی بێرناردۆنێ لێرەیە، دەیناسیت، لەگەڵ هاوڕێیەكیدایە."

- " كێشە نییە، دەتوانم لە ئامادەیی ئەوانیشدا بدوێم." پێیترۆ وایگوت و هاتە حەوشە.

ئەو زەلامێكی كەتە، بە ئەدەب و خاوەن چاوانێكی خۆڵەمێشیی و بڕندە و ڕیشێكی كەم، بەڵام خوێندن و شەونخونیی گۆناكانیان تواندبۆوەو تەواوی ڕوخساری وشك و زەرد بوو وەك ئەو قاقزە گرانبەهایانەی كە قەشەگەل مێژووی عەزابەكانی مەسیحیان لەسەر دەنووسییەوە.

تەواوێك شەكەت لەسەر سەكۆیەك دانیشت. ئێمەیش هەرسێكمان بەدەوریدا دانەوینەوەو گوێمان بۆ ڕادێرا. هەناسەیەكی قووڵی هەڵمژت.

گوتی:" ببوورن، من دەبێ هەموو شتێكتان لەسەرەتاوە بۆ باسكەم. قوتابییەكم هەبوو ناوی (گیویدۆ) بوو، وەكی كوڕی خۆم خۆشمدەویست. قوتابییەك كە سەری لەسەر كتێبان بەرز نەدەكردەوە، لە تەمەنی بیستساڵیدا هێند بە تواناو كەسێكی خوێنەواری لێدەرچووبوو، دەتگوت ئینسانێكی

کاملە. شتێکی گەلێك دەگمەن، شتێکی پرشنگدار یەکانگیری ئەو بەهرە درەوشاوەیەی ببوو، هەر لەبەر ئەوەش خۆشمدەویست. حەیف پێریێ ئەو قوتابییەم مرد ......"

لە حەژمەتا لێوی خۆی گەست، تا گریانەکەی ناخی قووتبداتەوە، بەڵام دوو دڵۆپە فرمێسکی درشت لەچاوانییەوە ڕژان. بێرناردۆ پەرداخێك ئاوی بۆتێکردو خواردییەوە.

ئەو ڕۆژەی گیانیدەدا، بەسەر سەریدا دانەویمەوەو گوتم :

(گیویدۆ کوڕی خۆم، گەر خودا بڕیاریدابێ بەرەو لای خۆیت بانگکاتەوە، ئەوا من داواکارییەکم هەیە پێی بڵێیت!) وەڵامیدایەوە: (باوکە چیت دەوێ؟ داواکارییەکەت چییە؟) گوتم:(داواکارییەکەم ئەوەیە شەوێك بێیتە خەونم و باسی ئەوەم بۆ بکەیت کە ئەو دونیا چۆنە!) گوتی: (دێم!) ئەو کوڕە جحێڵە لەبەر خۆیەوە وایگوت و دەستی لەنێو دەستمنا، پاشان ئیدی خەوی یەکجارەکیی لێکەوت.

من دەسوبرد بولوگنام جێهێشت و هاتمەوە بۆ ئێرە تا لە تەنیاییدا چاوەڕێبکەم، بەڵکو ئەو جحێڵە مردووە بێتە خەونم!"

جەنابی پێیترۆ هەمدیس بێدەنگبۆوە، بە زەحمەت دەیتوانی قسەکانی بێنێتە سەر زوبان. دواجار گوتی :

" ئەمڕۆ شەبەق ئەو هات ...."

بێرناردۆ دانەوێوەو دەستیگرت.

- " جبەیەکی سەیری قەشانەی پۆشیبوو، نا، جبەی قەشانە نەبوو، بەڵکو ژمارەیەکی زۆر شریتی قاقزیی بەدەوری جەستەیدا پێکەوە دوورابوون، ئەوە هەموو ئەو شتانە بوو کە لەتافی خوێندنیدا نووسیبوونی، پرسیارو هاوکێشەی جۆراوجۆر، گومانە فەلسەفیی و یاساییەکان، کێشەو گرفتە تیۆلۆگییەکان و عەزابی ئەوەی چۆن دەتوانرێ ڕزگاربکرێین، چۆن دەتوانین لە دۆزەخ ڕزگاربین و بچینە بەرزەخ و لەوێشەوە بچینە بەهەشت ... ئەو قاقزی پۆشیوو هەوڵیدەدا بێتە پێشێ، بەڵام نەیدەتوانی. بایەك هەڵیکردو قاقزەکانی شەکاندەوە، هەر کە قاقزەکان شەکینەوە، پەیکەرە ئێسکییەکەی وی دەرکەوت کە تژیی بوو بە قوڕو گژوگیا. هاوارمکرد:(گیویدۆ، کوڕی خۆم، ئەو شریتە قاقزانە چییە پێتەوە کراوەو ناهێڵن بڕۆیت؟) وەڵامیدامەوە: (ئاخر من لە

دۆزەخەوە هاتووم و هەوڵدەدەم بچمە بەرزەخ، بەڵام ناتوانم. ئەو شریتە قاقزانە لێناگەڕێن بچم ..)

وایگوت و چاوێکی بووە دڵۆپە فرمێسکێك و ڕژا بە منداو دەستی سووتاندم. ئەها ئەوەتا!"

دەستی ڕاستی ڕایەڵکردو ئێمە برینێکی بازنەیی سوورمان وەکی چاو لەسەر دەستی بینیی.

ترس باڵی بەسەر هەرسێکماندا کێشا، تەنها فرانسیسکۆس بە ئارامیی زەردەخەنەی هاتێ.

جەنابی پێترۆ هەستایە سەر پێ.

گوتی:" ئێستاش هەموو شتێك تەواو. بەر لەوەی بێم بۆ ئێرە، هەموو دەسنووسەکانم و هەموو کتێبەکانم فڕێدایە ناو ئاگردانەکەوەو چتاقیان سووتان. ئیدی من ئازاد بووم! سوپاسی قوتابییەکەم دەکەم کە لەو دونیاوە بەو پەیامەوە هات بۆ لام . سوپاس بۆ خودا، ئیتر من ژیانێکی نوێ دەسپێدەکەم!"

بێرناردۆ لێیپرسیی:" ئەی ئێستا پێترۆی ئازیز، بەتەمایت چ ڕێگەیەك بگریتەبەر؟ بەتەمایت کام ژیان دەسپێبکەیت؟"

مامۆستای خوێنەوار تێفکری و وەڵامیدایەوە: " هێشتا نازانم، نازانم ...."

فرانسیسکۆس هاواریکرد:" من دەزانم!" وایگوت و ئەوسا دەستی ڕایەڵکردو دەرگای حەوشەی کردەوە. گوتی:" من دەزانم، لەتەکمدا وەرە!"

فرانسیسکۆس پێشکەوت و ئەو دوو هاوڕێیەش قۆڵ لە قۆڵی یەکدا لە دوایەوەو پاشان من. پێموابوو ئیدی ڕۆحی ئەوان ئامادەیە، ئامادەیە بۆ ڕێڕۆیشتن بەرەو هەڵگژان.

بەلای کڵێساکەی قەدیس ڕیوفینۆدا تێپەڕین، ڕێوڕەسمی نوێژو خەڵکێکی زۆر لەوێ کۆببوونەوە، ئێمە لامان نەدا. هەر لەسەر سوچەکەوە داگەڕاین و چووین بۆ کڵێسا چکۆڵەکەی (نیکۆلایۆ)، کڵێساکە چۆڵبوو. فرانسیسکۆس پاڵی بە دەرگاکەیەوەناو چووینە ژوورێ. لەخاچدراو بەژوور میحرابەکەوە بوو، چرایەکی بچووك داگیرسابوو، وێنەی قەدیس نیکۆلایۆ لەسەر دیوارەکە کێشراوو بە دەوریشیدا ماسی و بەلەمگەل و زەریا.

فرانسیسکۆس گوتی:" برا بێرناردۆ، تۆ پرسیارت لێکردم، بکەوە سەر ئەژنۆ، ئێستا مەسیح وەڵامدەداتەوە!"

بەرەو میحرابەکە چووەپێش، سوژدەی برد، خاچی کێشاو ئەوسا ئینجیلە ئەستوورە بەرگ زیوینەکەی هەڵگرت.

گوتی: " ئەمە زاری مەسیحە!"

ئینجیلەکەی کردەوە، دەستی خستە سەر لاپەڕەیەك و بە دەنگی بەرز خوێندییەوە:

(گەر دەتەوێ بەکامڵیی بگەیت، ئەوا بڕۆو هەرچیت هەیە بیفرۆشەوەو بیدەرە هەژاران، ئەوسا لە بەهەشتدا گەنجینەیەك وەردەگریت.)

هەمدیس ئینجیلەکەی داخستەوەو سەرلەنوێ کردییەوەو خوێندییەوە:

(گەر کەسێك دەیەوێ دوومکەوێ، دەبێ نکوڵیی لەخۆی بکا، دەبێ خاچی خۆی لە کۆڵنێ و لەدوومبێ!)

فرانسیسکۆس لای بۆ بێرناردۆ کردەوە کە کڕنۆشی بردبوو، گوێی ڕادەدێراو دەگریا.

گوتی: " برا بێرناردۆ، هێشتا دوو دڵیت؟ حەزدەکەیت لێگەڕێم جارێکیتریش مەسیح بئاخڤێ؟"

بێرناردۆ بە وروژانەوە لەپڕ هەستایە سەر پاو گوتی:" نا، نا، ئامادەم."

دەنگێك لە دواوە گوتی: " هەروەها منیش!"

ئەوە جەنابی پیێترۆ بوو کە سەری بەرەو عەردەکە شۆڕکردبۆوەو گوێی ڕادێرابوو.

فرانسیسکۆس قۆڵی لە ناوقەدی هەردوو ئەو قوتابییە نوێیە ئالاندو بە شادومانییەوە گوتی:"دەی وەرن با بڕۆین! جەنابی پییێترۆ تۆ هەرئێستا ئەوەت ئەنجامداوە کە مەسیح داوایکردووە، سەروەت و سامانەکەت - دەسنووسەکانت، کتێبەکانت، پەڕە قاقزەکانت - سوتاندووەو هەموو مەرەکەبەکەت ڕشتووە، تۆ ئیدی خۆت ئازادکردووە، برا بێرناردۆ ئیتر نۆرەی تۆیە! دەرگای دوکانەکەت بخە سەر پشت، هەموو هەژاران بانگکە، ئەو قوماشانەی کە دەیفرۆشیت، خەڵکە ڕووت و قووتەکانی پێ پۆشتەکەوە! گەزەکەت بشکێنە، سنووقەکانت بکەوە، دابەشیکە،

دابەشیکەو دڵت بحەوێنەوە! ئێمە دەبێ برا بیرناردۆ، ئێمە دەبێ هەرچیمان لە برا هەژارەکانمان قەرزکردووە، بیاندەینەوە. گەر پارەیەکی ئاڵتوون ڕۆحی قورس کردوویت و ڕێگەت نادا هەڵگژێی، ئەوا ئەو پارەیە تووڕ هەڵدە!"

ئەوجا ئاوڕی بۆ میحرابەکە دایەوەو ڕوویکردە مەسیح و گوتی :

- " ئەی مەسیح تۆ چ هەرزان شمەکەکانت بە ئێمە دەفرۆشیت! ئێمە دوکانێکی بچووك دەدەین و بەهەشت وەردەگرین، برێك قاقزە کۆن دەسوتێنین و بەرامبەر ئەوە دەچینە ناو ئەبەدییەتەوە!"

بێرناردۆ گوتی:" دەی با بڕۆین، با کات بەهەدەرنەدەین!" وایگوت و کلیلی دوکانەکەی لەبەر پشتێنەکەی دەرهێناو بە پەلە کەوتەڕێ.

هەنووکە خەڵکیی لەنوێژ دەهاتنە دەرەوە، کڵێساکان دادەخران، مەیخانەکان دەکرانەوە، خەڵکیی لەمەیدانەکە چووبوون بەیەکداو گیزو ویزیان بوو. خۆر وەدیارکەوتبوو، هەورەکان ڕەویبوونەوە، ئەو فێبرایەرە کورتە، گەرم بوو وەکی

بەهار، درەختەکان یەکەمین گۆپکەی چکۆڵەی شەپۆلاویی خۆیان دەردەکرد.

زۆر جاران من بەهارم لە ژیانمدا بینیبوو، بەڵام ئەوە یەکەمینجار بوو کە هەستم بە مانای بەهار دەکرد. ئەوساڵ بۆ یەکەمینجار ئەوەمزانی، ئاخر فرانسیسکۆس فێری کردبووم کە هەموو شتەکان یەکێکن، هەموو شتەکان گوێڕایەڵی هەمان یاسای خودان، درەخت و ڕۆح، ڕۆحیش بەهاری خۆی هەیەو چرۆ دەکا.

چووین بۆ گۆڕەپانی قەدیس جیۆرج، بێرناردۆ کلیلەکەی دەرهێناو دوکانەکەی کردەوە، لەبەر دوکانەکەدا ڕاوەستاو هاواریکرد:

- " هەموو هەژاران، هەموو ئەوانەی کە چ جلکێکیان نییە، با بێن بۆ ئێرە! بەناوی مەسیحەوە هەموو شمەکەکانم دابەشدەکەم!"

فرانسیسکۆس لە لای ڕاستییەوە ڕاوەستا، پێیترۆ لای چەپییەوەو منیش تۆپە قوماشی هەڵچنراوم دەهێناو لە لای ڕاستەوە لەبەر دەمیدا دامدەنا.

خودایە بە چ ڕاکردنێك هاتن، ژنان و پیرەمێردان و هەموو جلك شڕوپڕەکان، چۆن چاوانیان پرشنگیدەداو لەو ئێوارەی یەکشەممەیەدا بە چ پەرۆشییەکەوە دەستەکانیان ڕایەڵدەکرد! بێرناردۆ شادومان و لەخۆشحاڵییدا پێدەکەنی، لەگەڵ یەکێکدا سوعبەتی دەکردو سەری دەخستە سەر یەکێکی دیکە، مقەستێکی گەورەی گرتبوو بە دەستەوەو قوماشەکانی پێدەبڕی.

جاروبار لای دەکردەوەو دەیگوت :

- " برا فرانسیسکۆس ئەمە چ بەختەوەرییەکە! چ ئازادییەکە!"

باوکە سیلڤێستێر بەوێدا تێپەڕی، بێرناردۆی بینی وا دارو نەداری خۆی تەخشان و پەخشاندەکا، ئاگر لە هەناوی بەربوو.

لەبەرخۆوە گوتی:" حەیفێك کە ئاوها سەروەت و سامانێك بە هەدەر دەچێ! هەڵبەت فرانسیسکۆسی دێوانەی خودا ئەوەی ئاخنیوەتە کەللەیەوە!"

لەوێدا ڕاوەستا، سەری بادەداو سەیریدەکرد، فرانسیسکۆس مەزەندەی خەیاڵاتەکانی وی کرد.

گوتی:" باوکە سیلڤیستێر، بیرتدێتەوە مەسیح چیی گوتووە؟ بمبوورە کە ئەوەت بیردەخەمەوە : مەسیح دەڵێ:(گەر دەتەوێ بگەیتە کاملیی، ئەوا ئەوەی هەتە بەسەر هەژاراندا دابەشیکە، ئەوسا لە بەهەشت گەنجینەیەك دەبەیتەوە.) ئەدی بۆچیی سەر بادەدەیت؟"

باوکە سیلڤێستێر کەوتە کۆکین، سوور هەڵگەڕاو بەڕێی خۆیەوە ڕۆیشت.

فرانسیسکۆس خەمبار بوو کە هەستی وی بریندار کردووە.

هاواریکرد : " باوکە سیلڤێستێر!"

قەشە ئاوڕیدایەوە.

- " بمبوورە کە قسەکەی مەسیحم بیر خستیتەوە. تۆ وەك خزمەتکاری خودا، باشتر لەمنی گوناهبار ئەو شتانەت ئەزبەرە!"

گەر فرانسیسکۆس نزیکتربا، ئەوا دوو دڵۆپە فرمێسکی دەبینی کە بە گۆنای قەشەدا هاتنە خوار.

ئیتر ئێوارە داهاتبوو، دوکانەکە بە چوار دیواری خاڵییەوە مایەوە. بێرناردۆ گەزەکەی هەڵگرت، شکاندی و هەڵیدا بۆ سەر جاددەکە، هەروەها مقەستەکەشی توورڕ هەڵداو خاچی کێشا.

گوتی:" سوپاس بۆ خودا، ئیدی من ئازادم." وایگوت و دەستی لە نێوقەدی پێیترۆوە ئاڵاندو هەردووکیان شوێنی فرانسیسکۆس کەوتن.

ئەم ڕەوتارە سەیرەی دەوڵەمەندو فرۆشیارێکی بەهرەداری وەك بێرناردۆو خوێنەوارو مامۆستایەکی یاسای وەك پێیترۆ لەسەراپای ئاسیزییدا دەنگیدایەوە. ئێمە زانیمان کە هەمان شەو، ژمارەیەکی زۆر لە پیاوماقوڵە نیگەرانەکان لەماڵی مامێکی بێرناردۆ کۆبوونەتەوە تا ڕێوشوێنی ئەوە دانێن کە چۆناوچۆنی ئەو تاعونە بنەبڕکەن. گوتوبییان ئەو نەخۆشییە سارییە، ئەو بەڵایە توانیویەتی هەندێك لە جحێڵان لە خشتە بەرێ، با تا زووە بیرێك لە حاڵی خۆمان بکەینەوە، تا

کوڕەکانمان نەچوون ئەو سەروەت و سامانەی باوکانمان بە ئارەقەی نێوچەوان پەیدایان کردووە بەسەر خەڵکانی بەتاڵەو پا پەتییدا دابەشیکەن. هەنووکە ئەو دێوانەی خودایە دێ و مێشکی کوڕەکانمان تێکدەداو بناغەی ماڵەکانمان لە بنەوە هەڵدەتەکێنێ. دەی با هەر چۆنێك هەیە لێرە وەدەرینێین، با شارەکەمان جێبێڵێ و بڕواو بەنەفرەت بێ! هەروا ئەو پیاو ماقووڵانە بڕیاریان دابوو بچن بۆ لای سەرەك قەشەو بۆ لای ئەنجومەن تا ئەو بەڵایە لە ئاسیزیی دوورخەنەوە.

لە ژوورە بچووکەکەی (گیۆڤاننا) ی بێوەژن، زەلامێکی بەهێزو هەتاوبردەی گورجوگۆڵ لای ئاگرەکەوە دانیشتووەو خۆی گەرمدەکاتەوە. پوورە پیرەکەی بینی کە خاچ دەکێشێ و دۆعا بۆ قەدیسی نوێ دەکا، ئەو قەدیسەی کە بە فرانسیسکۆس بانگیاندەکرد. ئەو زەلامە تەماشای پووری دەکاو گاڵتەی پێدەکا، ئەم قسانە چەند ڕۆژێك دواتر خۆی بۆی گێڕاینەوە.

- " ئاخ سەیر دەبێ هەروا بە ئاسانی بەرەڵاو قوشقییەکی وا ببێتە قەدیس. من ئیگیدیۆ نیم گەر نەچم و

ئەو قەدیس فرانسیسکۆسەی تۆ نەدۆزمەوە، گرەو دەکەم بزانن چۆن بە بوتڵێك شەراب و پلیێك بەرازی برژاو تەواو سەرخۆشی دەکەم و پەتێك دەکەمە ملی و بەرەو گۆڕەپانەکە ڕایدەکێشم، لەوێ دەسبەیەکدا دەماڵم و وەکی ورچ دەیخەمە هەلەکە سەما!"

❋

ڕۆژان تێدەپەڕین. ئێمە هەنووکە چوار کەس بووین و ئاسیزیمان جێهێشتبوو، لە کلێسا چۆڵەکەی پۆرتیونکولا، پەناگەیەکمان بۆ خۆمان دۆزیبۆوە. بەرامبەر دارچواله چرۆ کردووەکە کوختێکمان ڕۆناو بە گەچ سواخماندا، ئەوێ ئیدی بووە یەکەمین دەیری ئێمە.

چەندین سەعات لەسەر ئەژنۆ دادەنیشتین، سەرمان بۆ ئاسمان بەرزدەکردەوەو نوێژماندەکرد. فرانسیسکۆس لەبارەی ئەڤینەوە بۆمان دەدوا، لە بارەی هەژارییەوە، لەبارەی ئاشتییەوە، لەبارەی ئاشتیی لە ڕۆحی ئینساندا و لەبارەی ئاشتیی لە دونیادا. من کە تا هەنووکە تەنها پرسیارکردن و

پشکنینم بەدوای وەڵامدا دەزانی، ئەوا ئێستا ئیدی لەگەڵ ئەو برایانەدا فێری بێدەنگیی ببووم. ڕۆژێکیان جەنابی پێیترۆ قسەیەکیکرد کە هەرگیز یادم ناچێتەوە، ئەو گوتی:" زەینم بەردەوام دەدوێ و پرسیار دەکاو دەپشکنێ، بەڵام دڵم چ نادوێ، چ ناپشکنێ، بەڵکو بە بێدەنگیی، خۆی بە خودا دەسپێرێ. مێشکم پارێزەری شەیتانە، بەڵام دڵم خزمەتکاری خودا، وی دادەنەوێتەوەو بەخودا دەڵێ: (ئەمرکە بە چاوان!)"

فرانسیسکۆس گوێی بۆ ئەو قسانە ڕادێراو زەردەخەنەی هاتێ .

گوتی:" جەنابی پێیترۆ - ئاخر هەمیشە وەك ڕێز ئەوی بە جەناب بانگدەکرد - تۆ ڕاستدەکەیت. کاتێك لە ئاسیزیی دەچووم بۆ قوتابخانە، زانایەکی تیۆلۆگ لە کریسمیسدا هات بۆ ئاسیزیی. وی لە کلێسای ڕیۆفینۆ چووە سەر مینبەرو کەوتە قسان، چەندین سەعات لەبارەی لەدایکبوونی مەسیح و ڕزگارکردنی دونیاو ئەفسانەی ترسناکی بە ئینسانبوون دووا کە چۆن خودا لە قەڵافەتی ئینساندا خۆی دەگۆڕێ. من

لەفیکرەوە چووبووم و حەپەساو سەرم لەگێژەوە چووبوو. چیدی نەمدەتوانی بەرگەبگرم. هاوارمکرد:(مامۆستا بێدەنگ، بهێڵە با گریانی مەسیح لە جۆلانەکەیدا ببیەین!) کاتێك هاتینەوەماڵەوە، باوکم لێیدام، بەڵام دایکم بردمییە ئەولاوەو دۆعای بۆ کردم."

بە دەگمەن برا بێرناردۆ زاریدەکردەوە تا بئاخڤێ. هەر کە شەبەقیدەدا، لەژێر درەختێکدا کڕنۆشی دەبردو دەپاڕایەوە، بونیام کە سەیری پێڵووە لێکنراوەکانی و گۆنا بە قووڵاچووەکانی و لەرەی لێوە ناسکەکەی دەکرد، ئیدی دەیزانی وی لەگەڵ خودادا دەئاخڤێ.

هەر کە خۆر هەڵدەهات، ئێمە لەیەکدی جوێ دەبووینەوە، یەکێکمان دەچوو بۆ ئاوهێنان، یەکێك بۆ دار، یەکێکیتر بۆ سواڵ و فرانسیسکۆسیش بە جاددە باریکەکانی ئاسیزیی و گوندە نزیکەکاندا دەگەڕاو لەبارەی ئەو شێتێتییە نوێیە - ئەڤین - ەوە نوتقی دەدا. زۆر جاران گسکێکی بە دەستەوە دەگرت و کلێساکانی گسکدەدا.

دەیگوت:" ئەمە ماڵی خودایە، منیش گسکدەرم و بەر پرسیاری ئەوەم!"

بەیانییەکیان، کە جێژنی قەدیس جیۆرج بوو، ئێمە لەکوختەکەماندا کەوتبووینە سەر چۆك و نوێژی بەیانیمان دەکرد، زەلامێکم بینی بە هێواشیی و بەپێدزکێ نزیکدەبۆوە. بوتڵێك شەرابی نابووە بن هەنگڵ و شتێکیتریش کە لە گەڵا لیمۆیەوە پێچابوو، بۆنی گۆشتی سوورەوەکراو گەییە کەپووم.

زەلامێکی درێژ بوو، هەتاو بردبووی و قەڵافەتێکی پتەوی هەبوو، بەهەنگاوی نەرم لەکوختەکەمان نزیك بۆوە، سەری بەرەو پێشەوە دانەواندو لەنێو پەلکی درەختەکانەوە سەرەتاتکێی بوو، منیش بە تیلەی چاو هەر تەماشایم دەکرد.

فرانسیسکۆس وەك هەموو بەیانییەك ڕاهاتبوو، لەبارەی ئەوەی کە شەو چیی بەخودا گوتووەو خوداش چیی بەم گوتووە، کەوتە قسان. ئەو زەلامە نەناسەش، زاری کردبۆوەو گوێی تیژکردبۆوەو گوێی ڕادێرابوو. لە ناکاوێکرا

ئاوڕیدایەوەو بە خێرایی بەنێو درەختەکاندا ڕۆیشت و بە دەستی بەتاڵ گەڕایەوە، هەمدیس پاڵی بە کوختەکەوەداو گوێی ڕادێرایەوە.

فرانسیسکۆس گوتی:" خودایە گەر من لەبەر ئەوە تۆم خۆشبوێ کەبمخەیتە بەهەشت، ئەوا مەلایکەتەکەت بەشمشێرێکەوە بنێرە تا دەرگاکەم لەسەر داخا. خودایە گەر من لەبەر ئەوە تۆم خۆشبوێ کە لە دۆزەخ دەترسم، ئەوا فڕێمدەرە دۆزەخ، بەڵام ئەگەر من لەبەر خاتری خۆت تۆم خۆشدەوێ، تەنێ لەبەر خاتری خۆت، ئەوا ئامێزت بکەوەو لە باوەشمگرە!"

پیاوەکە کە گوێی ڕادێرابوو، هەنگاوێکی ناو لەبەر دەرگاکە ڕاوەستا، ڕەنگی پەڕیبوو، دوو دڵۆپ فرمێسکی درشت بە گۆناکانیدا هاتنە خوارەوە، کەوت بەسەر پای فرانسیسکۆسدا.

گوتی:" برا فرانسیسکۆس ببوورە! من ناوم ئێگیدیۆیەو خەڵکی ئاسیزییم، من بووم گاڵتەم پێکردویت و گرەوم کردووە لەسەر ئەوەی کە دەبێ سەرخۆشتکەم و گوریسێك

بکەمە ملت و بۆ گۆڕەپانی قەدیس جیۆرج راتکێشم و لەوێ چەپڵە لێدەم و بتخەمە هەلەکەسەما!"

فرانسیسکۆس بە پێکەنینەوە گوتی:" برا ئێگیدیۆ بۆ نەچین؟ بۆ نەچین بۆ مەیدانی قەدیس جیۆرج و ئەمڕۆ خەڵکێکی زۆر لەوێ کۆدەبنەوە، تۆ چەپڵە لێدەو منیش دەکەومە سەما. ئاخر حەز ناکەم گرەوەکەت بدۆڕێنیت!"

وایگوت و دەستی نایە ژێر باڵی و هەڵیساند.

گوتی:" دەی با بڕۆین، خەڵکێکی زۆر لەوێ چاوەڕوانن."

هەردووکیان بەڕێکەوتن. دەمەوئێوارە، هەرسێکمان، من و بێرناردۆو پێیترۆ دانیشتبووین و چاوەڕێ بووین.

من گوتم:" برا فرانسیسکۆس درەنگی پێچوو، بلێی هێشتا هەر سەما بکا؟"

جەنابی پێترۆ گوتی:" هەر سەما دەکا!" وایگوت و بێدەنگبوو. دوای تاوێك گوتی:" بە داخەوە من ئازایەتیی ئەوەم نییە شتێکی لەو جۆرە بکەم، من هێشتا شەرم لە خەڵك دەکەم، دەمەوێ بلێم شەرم لەخودا دەکەم!"

کاتێك ئێمە لەوێدا دانیشتبووین و دەدواین، فرانسیسکۆس هات و ئێگیدیۆی کەتەش بە پێکەنینەوە بەهەنگاوی نەرمەوە لە دوایەوە دەڕۆیشت، وەکی ئەوەی بفڕێ.

فرانسیسکۆس دەستی نابووە نێو دەستی هاوڕێکەی و بەرەو پێشەوە بۆ لای ئێمە هاتن.

بە زەردەخەنەوە گوتی:" ئێگیدیۆ هێنامیە سەما، منیش ئەوم هێنایە سەما. یەکەمجار من لەبەردەم خودادا سەمام دەکردو ئەو چەپڵەی لێدەدا، بەڵام دوای ساتێك برا ئێگیدیۆ بەخیلیی بردو ئیدی لە چەپڵەکوتان کەوت، ئەوسا شانیگرتم و هەردووکمان پێکەوە کەوتینە سەما. پێمانوابوو هەموو مەخلۆقەکان شانیانگرتووین و هەموو لەتەك ئێمەدا لەبەردەم خودادا کەوتوونەتە سەما.

براینە ئەوە چ سەمایەك بوو! سەماکردن بەتەنێ شتێکەو سەمای بە کۆمەڵیش شتێکیتر، لە سەرەتاوە دوو کەس، پاشان سێ، دوای ئەوە سی و سێ، سێ سەد هەزار، هەموو خەڵکیی، پاشان سەرەك قەشەو تەیرەکان و درەختەکان و

زەریاو چیا، هەموو مەخلۆقەکان لەبەردەم خودادا سەمایان دەکرد. برا ئێگیدیۆ وابوو؟"

ئێگیدیۆ بە پێکەنینەوە وەڵامیدایەوە:" من چ ئیشێکی ترم ناوێ، تەنێ سەما باشە، برا فرانسیسکۆس من دەمەوێ تا ئەبەد دەستت بگرم و سەمات لەگەڵدا بکەم!"

فرانسیسکۆس گوتی:" سڵاو لەم برا تازەیەمان." وایگوت و ئامێزی بۆ کردەوە.

ئێمەیش گوتمان: " بەخێربێن!" وامانگوت و باوەشمان بە ئێگیدیۆدا کرد.

ئێگیدیۆ سوور هەڵگەڕا، حەزیدەکرد شتێك بڵێ، بەڵام دوو دڵبوو، دواجار ئازایەتیدایە بەر خۆی.

گوتی: " برا فرانسیسکۆس، من بڕێك خواردن و بوتڵێك شەرابم لەگەڵ خۆمدا هێناوە ...."

فرانسیسکۆس دەستی هێنا بەسەر شانە پانەکانی ئێگیدیۆداو گوتی :

-" برا ئێگیدیۆ بە بۆنەی ڕۆژی لەدایکبوونتەوە ئاهەنگ دەگێڕین و پێکێك بە شانازیی تۆ دەخۆینەوە. ئەوە چ نییە،

خودا دەبووریٚ گەر بونیام جاروبار بێوەفا بیٚ بەرامبەر قەدیسانی برسێتیی و تینوێتیی.... دەی برۆو ئەشیای گوناه بێنە!"

ئێگیدیۆ بە پڕتاو چوو لەنێو تەلاّنەکاندا بەرازە برژاوو بوتڵە شەرابەکەی هێنا.

فرانسیسکۆس گوتی:" بە خۆشیی سەرفرازیی برا ئێگیدیۆ." وایگوت و پێکەکەی بەرز کردەوەو هەڵیقوڕاند. گوتی:" ئەمڕۆ ئەو لەدایکبووە، ئارەزووی تەمەن درێژیی بۆ دەکەین! ئەمڕۆ ئەو زەماوەند دەکا. ئەمڕۆ ئەو بە کیژێك گەیشتووە ناوی هەژارییە، ئارەزووی تەمەن درێژیی بۆ دەکەین!"

❊

ماوەیەکی زۆر تێنەپەڕیبوو کە باوکە سیلڤێستێر لەبەر دەروازەی پورتیۆنکۆلادا وەدیارکەوت، چەماوەو ڕوخساری شەرمەندە دەینواندو بوخچەیەکی لە بنهەنگڵی نابوو، ئەو هەر عەینەن لەو کاتەدا هات کە ئێمە بەرەو کاری ڕۆژانەمان

دەچووین. هێند گریا بوو چاوانی سوور دەچوونەوەو دەستیشی دەلەرزی.

فرانسیسکۆس ئەوی بینی و باوەشی بۆ کردەوە.

گوتی:" باوکە سیلڤێستێر هاتنت خێر، دەبێ ئەوە چ بایەك بێ کە بۆ ئەم عەردە قاقڕەی ئێمەی هەڵگرتوویت؟"

قەشە وەڵامیدایەوە: " بای خودا. برا فرانسیسکۆس تۆ لەو ڕۆژانەدا قسەیەکت پێگوتم، ئەو قسەیە وەکی ئاگرێك هەم دڵی سووتاندم و هەم دڵیشی پاکژکردمەوە."

- " ئەو قسەیە هیی من نییە، باوکە سیلڤێستێر ئەو قسەیە هیی من نییە، بەڵکو ئەو قسەیە هیی مەسیحە."

- " بەڵێ، ئەو قسەیە هی مەسیحە، بەڵام تۆ بەشێوەیەك ئەو قسەیەتکرد کە پێدەچوو یەکەمینجار بێ گوێم لێیبێت و هەرگیز ئینجیلیشم موتاڵا نەکردبێ. ئەز ڕۆژانە ئینجیل دەخوێنمەوە، بەڵام وشەکانی هاوارو پیتن، ئاگر نین ... برا فرانسیسکۆس بۆ یەکەمینجار تێگەیشتم هەژاریی مانای چییە، بۆ یەکەمینجار تێگەیشتم ئەڤین مانای چییەو ویستی خودا مانای چییە. ئەوە وا ئەلعانیش هاتووم!"

- " ئەدی ئەوە چییە لە بوخچەکەتا؟"

- " دەستێك جل، پێڵاوی تۆکمە و چەند شتێکیتر کە پەیوەندییەکی تایبەتی و بەهێزم پێیانەوە هەیە."

فرانسیسکۆس بە پێکەنینەوە گوتی:" جارێکیان زاهیدێك هەبوو، چەندین ساڵ تێدەکۆشا بۆ ئەوەی خودا ببینێ، بەڵام هەر شکستی دەهێنا. هەموو جارێك شتێك لەبەردەمیدا قووتدەبۆوەو دەبووە ڕێگر کە خودا ببینێ، ئەو کلۆڵە هاواریدەکرد، دەگریا، دەپاڕایەوە، بەڵام هەمووی بێسوود بوو! ئەرێ باشە ئەوە چ شتێك بوو دەبووە ڕێگر لەبەردەم بینینی خودادا؟ هەرچەندی دەکرد نەیدەتوانی تێبگا. بەیانییەکیان بەشادومانییەوە لەخەو ڕاپەڕی، ئەو ڕێگرەی دۆزیبۆوەو ئەویش گوڵدانێکی چکۆڵە بوو کە لەهەموو شتەکانیتر بۆی مابۆوەو زۆری خۆشدەویست. ئیدی گوڵدانەکەی هەڵگرت و تا دەستی گرتی تووڕیداو گوڵدان هەپروون بە هەپروون بوو، پاشان چاوانی هەڵبڕی و بۆ یەکەمینجار خودای بینی. باوکە سیلڤێستێر، تۆیش، گەر

تۆیش حەزدەکەیت خودا ببینیت، ئەوا بوخچەکەت توورِ هەڵدە!"

باوکە سیلڤێستێر دوو دڵبوو، فرانسیسکۆس میهرەبانانە دەستیگرت.

گوتی:" وەرە لەگەڵم، ئێستا دەچینە دەرەوە و دەچینە سەر رِێگەکە، بۆ خاتری ئەڤینی مەسیح، بوخچەکەت بدەرە یەکەمین هەژارێك کە دەیبینین. ئاخر باوکە سیلڤێستێر، بونیادەم بە بوخچەوە ناچێتە بەهەشت!"

قەشە بەدوو دڵییەوە گوتی:" باشە تەنێ پێڵاوەکانم گل دەدەمەوە ..."

هەمدیس فرانسیسکۆس گوتی:" بونیام تەنێ بەپای پەتیی دەتوانێ بچێتە بەهەشت. براکەم مامڵە مەکە، دەی با برِۆین!"

وەك چۆن گورگ بە دگانەکانی پەلاماری مەرِ دەدا، ئاوهاش فرانسیسکۆسیش پرِیدایە باوکە سیلڤێستێر تا فرِێی بداتە بەهەشتەوە.

*

خودایە، گەورەیە، گەورەیە، دەوڵەمەندو خاوەن چاوانێکی زۆرە بەخشندەیی تۆ، وەکی پەڕی تاوس دونیا دادەپۆشێ و بەدرەوشانەوەوە خۆی پەخشدەکاو خۆنەویستترین و بێ لاف وگەزافترترین ڕۆحەکانیش دادەپۆشێ و پڕیاندەکا لە خۆی. ئاخر زۆری نەبرد دوو داماو کە ببوونە گاڵتەجاڕی خەڵکی ئاسیزیی، هاتن و دەستی فرانسیسکۆسیان ماچکردو داوایان لێکرد ببنە قوتابی وی. یەکێکیان ناوی (ساباتینۆ)و ئەویتریشیان بە (کاپیللۆ) بانگدەکرا، بۆیە بەو ناوەوە بانگدەکرا چونکە هەمیشەو تەنانەت لە کاتی خەوتنیشدا کڵاوێکی مەخمەلیی سەوزی گەورەی بە پەتێکی سوورەوە لە سەردابوو. هەرچیی سابتینۆ شە، هەرکە بینیم یەکسەر ناسیمەوە، ئەو هەمان ئەو کەسەبوو کە ئەو ئێوارەیەی هاتم بۆ ئاسیزیی و پاڕامەوە هاوڵاتییەکی مەسیحیی خێرێکم پێبکا، ئەو گاڵتەی بە فرانسیسکۆس کرد. وی کەسێکی باریکەلەو زەردهەڵگەڕاو بوو، ڕوخساری لەمشك دەچوو، بالوکەیەکی توکن لەسەر کەپووی بوو. بەڵام کاپێللۆ کەتەو

درێژ، سمێڵی لوولدراوو کەپووی تیژو قلّیشێك لە لێویدا هەبوو، کە دەدوا زوبانی دەیگرت و قسانی بێسەروبەرەی دەکرد.

ساباتینۆ گوتی:" برا فرانسیسکۆس من ئیتر ناتوانم خەوم لێبکەوێ، ئاخر من زوبان بەدییم بەرامبەر کردوویت، بەخیلییم پێبردوویت لەبەر ئەوەی تۆ دەوڵەمەند بوویت و منیش هەژار، تۆ قۆز بوویت و من ناشیرین، تۆ جلکی جوانت لەبەرداو منیش جلکی شڕ، بە درێژایی ئەم ماوەیەی دوایی هەوڵمدەدا بنووم، بەڵام هەرگیز خەوم لێنەکەوت! گەر بۆ یەك چاوتروکانیش خەو بردمێتییەوە، ئەوا تۆ هاتوویتەتە خەونم و پێتگوتووم: (قەیدی ناکا برا ساباتینۆ، من ناخوازم شەڕت بێتەڕێ، بنوو!) ئەو میهرەبانییەی تۆ خەریکبوو دڵی هەلا هەلا دەکردم، ئیتر لەوە زیاتر بەرگەم نەگرت و هاتم بۆ ئێرە. چیم لەگەڵدا دەکەیت بیکە، دەمەوێ تا مردن شوێنپێیکانی تۆ هەڵگرم."

کاپێللۆش گوتی:" برا فرانسیسکۆس هەروەها منیش، منیش دەمەوێ تا مردن لەگەڵ تۆدا بڕۆم، من لەدونیادا

عەزابم کێشاوە، دونیا بۆ من بۆتە عەزاب، جگە لەخودا چ پەناگەیەکیتر شکنابەم. بەڵام برا فرانسیسکۆس مەرجێکم هەیە، ئەویش ئەوەیە ڕێگەمبدەیت کڵاوەکەمم لەسەردا بێت، من جگە لەوە چ کڵاوێکی ترم ناوێ. ڕەنگە تۆ بڵێیت ئەوە شتێکی ئاسایی نییە، بەڵام ئاخر تازە ئەو کڵاوە بۆتە بەشێك لە سەرم، گەر ئەو کڵاوەم لەسەر لابدەیت، ئەوا وا هەستدەکەم ملم هەڵکێشراوە!"

فرانسیسکۆس پێکەنی، بەڵام یەکسەر ڕوخساری جیددی بۆوە. گوتی :

- " براکەم ئاگات لەخۆت بێ. ڕەنگە شەیتان بووبێتە کڵاوێك و چووبێتە سەرت، ئاگات لەخۆت بێ فڕێتنەداتە هەڵدێرەوە. لە کڵاوەوە بکەویتە خوارەوە بۆ جبەی قەشەو بڵێیت ئەوەت ناوێ، لە جبەی قەشەوە بکەویتە خوارەوە بۆ ناو برایان و بڵێیت نامەوێن! لە برایانەوە بکەویتە خوارەوە بۆ ئەڤین و بڵێیت ناتەوێ هەستی پێبکەم! لە ئەڤینەوە بکەویتە خوارەوە بۆ خوداو بڵێیت نامەوێ بیناسم!"

فرانسیسکۆس بێدەنگبوو، لەفیکرەوەچوو. پاش ساتێك گوتی:

- " ڕێگەی بەرەو ژوورکەیە براکەم، خودا لەسەری سەرەوەیە لەسەر ترۆپك، بەڵام ڕێگەی بەرەو خوار، دۆزەخ لە ژێرەوەیە لە بنەوە، کوڕەکەم ڕەنگە ئەو کڵاوە فڕێتداتە دۆزەخەوە."

فرانسیسکۆس بەقووڵیی لە چاوانی کاپێللۆی ڕووانی، ئەم قوتابییە نوێیەش دگانی بە خۆیدا نەگرت و خوڕ خوڕ دایە قوڵپی گریان.

گوتی:" گەر ڕوخسەتم نەدەیتێ ئەم کڵاوە لەسەرکەم، ئەوا تیادەچم، دەڕۆم و ڕێگەیەکی دی دەگرمە بەر!"

فرانسیسکۆس بەزەیی پێیداهاتەوەو دەستی نایە سەر شانی. گوتی:" بمێنەوە، من متمانەی خۆم دەبەخشمە خودا."

*

چ ڕۆحگەلێکی زۆر هەن پەرۆشیی ڕەهایین و کاتێ گوێیان لەو دەنگە دەبێ کە بانگیاندەکا ئیدی دەکەونە خۆو بە دەنگییەوە دەچن. هاوڵاتییەکی بەختەوەرو کەسێکی بێلانەو ماڵ شەوێکیان لە بێدەنگییدا گوێیان لە یەکێك دەبێ بانگیان دەکا. بە ترسەوە ڕادەپەڕن و هەریەکەیان ژیانی تا ئێستای خۆی بێمانا، بە هەدەر چوو، دیلی شەیتان دێتە پێشچاو، ئیدی دەکەون بەسەر پای ئەو دەنگەدا کە بانگیکردوون.

بەدەنگەکە دەڵێن:" لەگەڵ خۆتدا بمانبە، ڕزگارمانکە، تۆ ئەو کەسەیت چاوەڕێت بووین!"

ڕۆژێك نەبوو یەکێك بەنێو دارستانەکەدا نەیەت بۆ پورتیونکۆلا و نەکەوێ بەسەر پای فرانسیسکۆسداو نەڵێ:" بمبە! ڕزگارمکە، تۆ ئەو کەسەیت کە چاوەڕێت بووم!" ئاوهایان دەگوت و پاشان جلکەکانیان دادەکەندو جبەی قەشەییان دەپۆشیی.

ڕۆژێکیان جوتیارێکی میهرەبان و دەوڵەمەندو دڵ و دەروون کراوە، کە تەمەنی سیی ساڵێك دەبوو، هات بۆ

لامان و گوڵدانێکی بەدەستەوەبوو وێنەی هەر حەوت گوناهەکەی لەسەر کێشاوو لەژێریشیاندا ناوەکانیانی نووسیبوو: فیز، تەماح، بەخیلیی، دەعارەت، چاوچنۆکیی، تووڕەیی، تەمبەڵیی. هات و کەوت بەسەر پای فرانسیسکۆسدا.

گوتی:" براکەم، بابەکەم ، گوێم بۆ ڕادێرە: من بەئارامیی لە گوندەکەم دەژیام، عەردم دەکێڵا، پەلکی زیادەی درەختەکانم دەبڕی و ترێ ڕنییم دەکرد، ئیدی ژیانی خۆم دەژیام. من چ ژنم نەبوو، چ منداڵم نەبوو، پێموابوو ئیدی چ گرفتێکم نییە. بەڵام کاتێك گوێم لەدەنگی تۆ بوو، ئەوسا تێگەیشتم من بەختەوەر نیم. لە دڵی خۆم دەنۆڕی و وامدەزانی بێگوناهە، کەچیی هەر حەوت گوناهەکەم تێدابینی. ئەوسا ئەم گوڵدانەم هێناو هەر حەوتیانم لەسەری وێنەکێشاو ناوەکانیانم لەژێریاندا نووسیی. وا ئێستاش لەبەر پێی تۆدا دەیشکێنم. نەفرەت لە هەر حەوتیان بێت!"

گوڵدانەکەی کێشا بە بەردەکانداو هەپروون بە هەپروون بوو.

- " بەهەمان شێوە دڵی منیش هەپروون دەبێ و هەر حەوت گوناهەکە بەسەر بەردەکاندا دەڕژێن!"

فرانسیسکۆس هاوڕێیانە دەستی بە سەریدا هێنا.

- " براکەم ناوت چییە؟"

- " کیدرۆ."

- "کیدرۆ، بە خواستی خودا هەزاران ڕۆح هێلانەی خۆیان لەسەر پەلکەکانت چێدەکەن."

*